

Serie nouă
ianuarie 2013

1

(CXXXVIII)

36 pagini

10 lei

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

AM

MUZICALĂ

Din sumar:

Adio, Clemansa Liliana Firca!
Noi perspective pentru Răzvan Ioan Dincă
Festivalul "I. D. Chirescu"
Opera comică în Sri Lanka
Plastik Charm
Crizantema de aur

În imagine:
Silvia Lăuneanu

Virtuozitate și speculație

Liviu DĂNCEANU

Nu cred că de la un anumit grad de virtuozitate în sus, diferențele valorice tind să se stingă, totul fiind permis, așa încât nimic nu mai poate tulbura ordinea axiologică din arta sunetelor.

În primul rând pentru că virtuozitatea, fie ea interpretativă ori componistică, nu rezolvă decât problemele estetice și, eventual, cele psihologice ale muzicii. În nici un caz nu poate acoperi temele ce țin de nivelurile etic și spiritual pe care le presupune limbajul muzical în complexitatea lui ideală.

În al doilea rând deoarece virtuozitatea, dacă nu e aplicată și forțată pe trupul sănătos al talentului și vocației, riscă să plutească într-o riscantă derivă.

Pe de altă parte, dexteritatea este de dobândit înaintea respectării canoanelor. Pentru a îmbrățișa rigorile stilului se cuvine mai întâi să-ți câștigi libertatea. Iar libertatea este cu atât mai potențială cu cât mai temeinică este virtuozitatea. Și tare mă tem că astăzi meșteșugul nu mai precede canoanele, nu se mai acumulează în vederea ilustrării lor.

Așa se face că de multe ori talentul și vocația devin minunate înzestrări fără obiect. Or, tocmai de aceea, dincolo de virtuozitate, arare ori mai răsare acel ceva care să „controleze” și să poziționeze posibilele etaje morale și spirituale ale unui opus muzical.

Puțini compozitori conștientizează faptul că etajul estetic (în fond, un parter, în care locuiesc două personaje multiplu reductibile, precum frumosul și urâtul), ca și cel psihologic (declanșator de stări complementare ori contrastante, cum ar fi, de pildă, angoasa și calmul sau blândețea și ferocitatea) nu reprezintă decât coaja și, posibil, albușul oului care este semantica integrală a artei sunetelor. Că fără sondarea straturilor moral și spiritual palierele estetic și psihologic nu constituie altceva decât ceea ce rămâne deasupra apelor adânci ale materiei sonore, ceea ce nu se asimilează cu substanța lor vie.

Prea suntem robii principiilor estetice și a efectelor lor psihologice. Întregul învățământ vocațional este calibrat pe însușirea abilităților tehnice, iar în situații excepționale, și pe orientarea în plan estetic ori stilistic. E ca și cum întreprinderile unui compozitor s-ar reduce la întreținerea tonusului creator, la exerciții de gimnastică sau de igienă profesională.

În aceste condiții virtuozitatea și înzestrarea sunt,

Photo: Mihai Cosma © 2010

fără îndoială, necesare, dar cu totul insuficiente. Căci în sens deplin, înalt componistica și interpretarea muzicală sunt mai mult decât etalarea îndemnării și chiar a talentului, după cum compozitorul și interpretul autentic sunt altceva decât personaje ale căror menire e livrarea de desfătări sonore. Nu, fapta lor primordială ține mai curând de *cosa mentale*. Înainte de a fi virtuozii, compozitorul și restitutorul sunt niște contemplativi. Ei nutresc o semantică a eticului și a spiritualului chiar atunci

când nu par preocupați decât de a semnaliza din perspectivă estetică și psihologică. Intuirea eticului și spiritualului este felul lor de a aștepta. Iar această așteptare, încordată uneori până la extaz, le amintește, cu fiecare interjecție creatoare, de spusele lui Brâncuși conform cărora „greu nu e să faci un lucru, ci să te pui în starea de a-l face”.

(Continuare în pag. 2)

DIN SUMAR

Concursul “P. Constantinescu”	3
Remember Maria Cebotari	4
Răzvan Ioan Dincă	5
Despărțiri	6-7
Povestea Micului Pan la UNMB	8
Evocare Ștefan Niculescu	10
Pagina corală - Preludiu	11
Festivalul “I.D. Chirescu”	14
Enescu văzut de Baba	16
Punctul pe j... azz	18-19
Crizantema de aur	20
Familia Iglesias	23
Ancheta jurnalistică 2	24-25
Plastik Charm	26
PACT	31
Discuri	34-35

Virtuozitate și speculație

(Urmare din pag. 1)

În acest context creația și interpretarea restrâns tehnice, dar și cele amplu speculative apar drept cazuri domestice, invariabil situate sub specia derizoriului. Virtuozitatea tehnică, împreună cu speculația psihologică trebuie puse integral în slujba moralei și reflecției duhovnicești. Dimensiunea estetică a operei muzicale se proiectează și se exersează o vreme în solitudine, chiar fără învelirea conținutului într-un profil immanent, în timp ce dimensiunea etică se exprimă în plen, odată cu osmoza dintre fond și formă. Adevăratul transmițător de moralitate și spiritualitate în muzică nu se erijează într-un „medium” înrăit al valorilor tradiționale, dar nici într-un „profesionist” al înnoirilor radicale. A avea simțul moralei ori a investi opera cu o încărcătură duhovnicească înseamnă a poseda în iureșul istoriei un inflexibil instinct al permanenței. Nu ne putem imagina absența moralei, precum și a duhului unei partituri redutabile decât în două ipostaze: 1) când ceea ce simțim ca fiind absent nu e, de fapt, adevărata moralitate și spiritualitate; 2) când morala ori duhul însuși intră în regimul dispariției, cu alte cuvinte când nimic nu mai poate salva opusul de la o grea și insurmontabilă suferință. Câtă puzderie de muzici delectabile se vehiculează azi în eterul canalelor de transmisie/recepție! E un dar fără acoperire prezent la o falsă sărbătoare a spiritului. Căci legea spiritului se exprimă în cultul ei. Iată de ce compozitorii și interpreții trebuie să priceapă că etajul moral și spiritual al muzicii nu e ceva de devansat, ci, mai curând, ceva de atins, o plenitudine care se cere reconstituită. Iar virtuozitatea și speculația creatoare sunt talanți ce se cade a fi multiplicați.

Liviu DĂNCEANU

Anunț

Biroul de critică muzicală și muzicologie al U.C.M.R. anunță că pe 15 februarie se încheie înscrierile pentru

**Simpozionul Internațional de Muzicologie
GEORGE ENESCU,
ediția septembrie 2013.**

Persoanele interesate sunt rugate să trimită urgent prin email (simpozion.enescu@gmail.com) sau prin Facebook (Simpozionul-international-george-enescu) o intenție de participare, titlul și rezumatul de 300 de cuvinte într-o limbă străină. Urmează procedurile de evaluare, recomandările și invitarea celor acceptați.

Și de această dată toate cheltuielile de participare și de tipărire a volumului de Proceedings vor fi suportate de organizatori.

*Mihai Cosma,
directorul Simpozionului*

Anunț

Centrul de Excelență al UNMB invită colegii muzicologi (și nu numai) din întreaga țară să facă sugestii pentru îmbunătățirea prezenței muzicienilor români în *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*, acum când se pregătește o nouă ediție.

Dacă aveți propuneri **concrete** de lărgire a unui articol, de adăugare de date, de aducere la zi cu creații sau alte realizări, de noi intrări, sau orice alte idei, vă rugăm să ne contactați prin email editura@unmb.ro, prin telefon 0213112545, sau pe [Facebook.com/centruldeexcelenta](https://www.facebook.com/centruldeexcelenta).

Cu mulțumiri, Mihai Cosma

Muzica românească... În competiție

CONCURSUL NAȚIONAL DE INTERPRETARE ȘI CREAȚIE „PAUL CONSTANTINESCU”

Continuând o importantă tradiție, în zilele de 7-10 decembrie, în orașul Ploiești a avut loc cea de-a XVIII ediție a Concursului Național de Interpretare și Creație Muzicală „Paul Constantinescu”, prestigioasă manifestare muzicală organizată de către Muzeul memorial „Paul Constantinescu” - Secție a Muzeului Județean de Istorie și Arheologie Prahova, împreună cu Filarmonica „Paul Constantinescu”, cu sprijinul direct și generos al Ministerului Culturii și Patrimoniului Național, Consiliul Județean Prahova, Prefecturii și Primăriei Municipiului Ploiești.

În alocuțiunea sa, prof.dr. Al.I. Bădulescu – directorul concursului - a prezentat asistenței o interesantă istorie a acestei manifestări muzicale de referință ce poartă numele unui muzician de geniu Paul Constantinescu, de la a cărui trecere, prematură și fulgerătoare, în eternitate se va împlini în anul 2013, o jumătate de veac.

Juriile de specialitate din cadrul fiecărei secții a concursului au fost alcătuite din personalități marcante ale artei interpretative și creației muzicale românești, cadre didactice de la Universitatea Națională de Muzică București: **Ilinca Dumitrescu** (președinte secția pian), **Octavian Rațiu** (președinte Secția vioară), **Silvia Voinea** (președinte Secția canto), **Marin Cazacu** (președinte Secția violoncel), **Dan Buciu** (președinte Secția compoziție). Din juriu au mai făcut parte: **Ioana Croitoru** și **Radu Postăvaru** (Secția vioară), **Carmen Manea** și **Sanda Hirlav Maistorovici** (Secția pian), **Mihai Cosma** și **Olimpia Urs** (Secția canto), **Anca Vartolomei** și **Răzvan Suma** (Secția violoncel), **Dan Dediu** și **Doina Rotaru** (Secția compoziție). Ca și la edițiile precedente, Președintele de onoare a fost prof.univ.dr. **Dan Buciu**.

La concurs s-au înscris **87** de candidați din principalele centre culturale ale țării și din Republica Moldova.

Pe ansamblu, la actuala ediție, pe lângă un număr important de opusuri din opera compozitorului Paul Constantinescu au fost interpretate și lucrări semnate de aproape 30 de compozitori români din toate generațiile, inclusiv din Republica Moldova, printre care: G. Enescu, C. Dimitrescu, C. Porumbescu, Gh. Dima, E. Mezetti, T. Flondor, Gh. Stephănescu, T. Brediceanu, Simeon Nicolescu, M. Negrea, C. Brăiloiu, S. Drăgoi, I. Perlea, C. Silvestri, A. Eliade, Al. Pașcanu, D. Bughici, M. Chiriac, D. Capoianu, F. Donceanu, C. Zalu, C.P. Basacopol, P. Bentoiu, V. Teodorian, V. Filip, V. Timiș ș.a.

În urma unei atente jurizări, cei mai buni dintre cei buni, au fost

Alexandra Tărniceru

răsplățiți cu 68 de premii din care:

25 Premii I, pe categorii de vârstă

Secția Vioară: Rușanu Dragoș - cls. I, Hartac Raluca - cls. a II-a de la Gabriel Adriana - cls.a IX-a de la Colegiul Național de Artă „Dinu Lipatti”, București; Croitor Alexandra - cls. a II-a, Axionov Vladimir - cls. a IV-a, Gore Victoria - cls a VII-a, Gore Dumitrița - cls. a X-a și Eremie Iolanta de la Liceul Internat Republican de Muzică „Ciprian Porumbescu”, Chișinău; Scripcariu Liviu - cls. a V-a, Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă”, Iași; Bolozan Ionuț - cls.a IX-a, Liceul de Artă „Ionel Perlea”, Slobozia; Reuț Mihail-Ciprian - cls. a X-a, Colegiul de Artă „Ciprian Porumbescu”, Suceava; Mihai

Alexandru - cls. a XII-a, Liceul de Artă „Carmen Sylva”, Ploiești. **Secția Pian:** Podolean Lucian - cls.a VI-a, Liceul Internat Republican de Muzică „Ciprian Porumbescu”, Chișinău; Rizea George anul IV, U.N.M.B. **Secția Canto:** Ștefan Larisa Andreea - cls. a XII-a, Colegiul Național de Arte „Dinu Lipatti”, Pitești; Marin Carmen Andreea - cls.a XII-a, Colegiul Național de Muzică „George Enescu”, București; Barbu Mădălina - master anul II, U.N.M.B.; Ilie Florina - master anul II, U.N.M.B.; Lefter Susana Daniele - anul IV, U.N.M.B. **Secția Violoncel:** Lazăr Otilia-Maria - cls. A III-a, Liceul „Octav Băncilă”, Iași; Bobeico Ștefan - cls. a VI-a, Școala Gimnazială de Arte „Iosif Sava”, București; Ciulin Alex - cls. a VII-a, Liceul „Octav Băncilă”, Iași; Maksay Csaba - cls. a VIII-a, Liceul „Sigismund Toduță”, Cluj; Curcă Alexandra - cls. X, Colegiul Național „George Enescu”, București; Croitoru Radu, anul III - U.N.M.B. **Secția compoziție:** Irina Vesa, studentă U.N.M.B.(Premiu acordat de U.C.M.R.)

21 Premii II , 9 Premii III , 10 mențiuni 4 Premii speciale ale UCMR

Marile Premii ale concursului au fost câștigate de către:

Secția vioară: **Olteanu Ioana Elisabeta** cls.a XI-a, Colegiul Național de Arte Dinu Lipatti”, București, clasa prof. Drăgolic Rodica;

Secția pian: **Mantale Florin** - cls. a X-a, Liceul de Muzică „Octav Băncilă”, Iași;

Secția canto elevi: **Diana Gheorghe** - cls. a XII-a, Colegiul Național de Arte „Dinu Lipatti”, București, clasa prof.Georgeta Ionescu; **Iulia Schramm** - cls. a XII-a, Colegiul Național de Muzică „George Enescu”, București, clasa prof. Liliana Dumitrache

Secția canto-studenți master: **Stoica Alin** - anul II, U.N.M.B., clasa prof.univ.dr. Ionel Voineag; **Alexandra Tărniceru** - anul II, U.N.M.B., clasa lect.univ.dr. Claudia Codreanu.

Secția violoncel: Adrian Precup - anul II, violoncel, U.N.M.B., clasa prof.univ. Marin Cazacu.

Festivitatea de premiere și Gala laureaților a avut loc Duminică, 9 decembrie, la Filarmonica „Paul Constantinescu”.

Felicitând din toată inima pe tinerii concurenți și pe profesorii lor îndrumători pentru rezultatele artistice obținute, suntem convingși că și la viitoarele ediții ale acestui reprezentativ concurs național, prezența candidaților va fi mai numeroasă și din ce în ce mai performantă.

AI. I. BĂDULESCU

Maria Cebotari

De la vedetă la legendă

Viorel COSMA

În anul 1965 se împlinea un deceniu de la moartea lui George Enescu. Colonia română din Viena m-a invitat în capitala Austriei să evoc personalitatea maestrului nostru, întrucât amintirea lui Enescu era încă vie pe acele meleaguri. După festivitatea omagială, președintele Coloniei – un polonez care se refugiase în România după ocuparea Poloniei în cel de-al doilea război mondial – mi-a relatat, cu lacrimi în ochi, durerea celui moment de dezrădăcinare etnică devastatoare, pe care l-a re trăit în 1949 la înmormântarea cântăreței Maria Cebotari, când toți românii au urmărit impresionantul cortegiu funerar pe străzile Vienei, până la Cimitirul *Döbling*, inclusiv acel concert de adio cu *Requiemul* de Mozart, interpretat de corul Operei de Stat. Abia atunci am înțeles cât de adâncă era rana dezrădăcinării Mariei noastre de trupul Basarabiei românești, cât de absurde păreau acuzațiile comuniste de la Moscova de „colaboraționism cu hitlerismul” și mai ales, cât de aberante deveniseră interdicțiile postume de a i se recunoaște meritele artistice ce făcuseră din numele Cebotari o legendă a teatrului liric universal. După o etapă de uitare aproape totală a memoriei interpretei, au apărut pe meleagurile sovietice încercări de falsificare a originii românești și chiar a numelui de familie original (Ciubotaru) în... moldovenescul „Cibotari”. Târziu, după 1990, cântăreța basarabeană Maria Cebotari și-a recâștigat gloria de odinioară, fiindcă vedeta devenise un *mit* al artei lirice în patria natală dintre Prut și Nistru.

Copil-minune al muzicii vocale, născută la Chișinău (10 februarie 1910) într-o familie modestă, împovărată cu 12 copii, Maria Cebotari a debutat la 14 ani ca actriță și cântăreță în trupa Teatrului de Artă din Moscova (aflată în turneu în capitala Basarabiei), iar ca solistă vocală – la numai 20 de ani – pe podiumul celebrei scene germane *Semperoper* din Dresda (15 aprilie 1931) în rolul Mimi din *Boema* de Giacomo Puccini. Peste numai trei ani dobândise prestigiosul titlu de *Kammersängerin*, fiind cea mai tânără cântăreță din Germania, onorată cu această distincție! Așadar, la doar 24 de ani, Maria Cebotari devenise o vedetă lirică, disputată între două mari centre artistice din Germania (Dresda și Berlin), iar în curând – datorită prezenței în Festivalurile internaționale de la Salzburg și Viena – și în Austria. După numai 19 ani de strălucită carieră artistică internațională, având în palmares 50 de roluri, în 45 de opere și operete, dar și o suită de 8 filme muzicale, „*Privighetoarea Moldovei*” (cum au numit-o compatrioții basarabeni), „*Domnița*

Cebo” (cum au alintat-o berlinezii), „*Starul cinematografilei*” (cum au răsfățat-o italienii) a murit de cancer la ficat, la vârsta de 39 de ani.

Argumente profesionale convingătoare erau destule, fiind o artistă polivalentă: cântăreață de operă, operetă, lied și oratoriu; actriță de teatru și de film; dansatoare remarcabilă (realizase o creație de excepție în opera *Salomeea* de Richard Strauss, uimitoare pentru o interpretă lirică). Era înzestrată cu un glas natural care mergea de la soprană lirică și de coloratură până la soprană dramatică strălucitoare (*Turandot* de Puccini), dar și cu un frumos timbru de mezzosoprană (*Carmen* de Bizet). Stăpâna cinci limbi străine, cântând partiturile lui Ceaikovski, Bizet, Verdi, Mozart, Puccini, Strauss, Reznicek, Schoeck etc. în original. A dispus de o memorie muzicală prodigioasă, putând să interpreteze, fără nici o repetiție, opere necântate de 4-5 ani. A reușit, de pildă, să cânte 90 de spectacole în numai 2 ani (1943–1944), adeseori reprezentațiile succedându-se fără pauze, câte 3-4 zile la rând. A posedat o rezistență fizică singulară, recunoscând de pildă, într-un interviu din mai 1937, că „*imediat plec la filmările «Inimilor tari» la Bebelberg, în 2 mai cânt la Dresda «Boema», la 3 mai voi evolua în «Donna Diana» la Berlin, iar pe 4 mai trebuie să fiu la Wiesbaden în «Traviata!»*” A susținut câte trei roluri diferite în aceeași operă (*Nunta lui Figaro* și *Povestirile lui Hoffmann*) și două roluri de registre vocale diferite în aceeași partitură (*Carmen*). A trecut de la stilul vocal preclasic (Händel) și clasic (Mozart, Gluck) la cel modern (Puccini) și contemporan (Otmar Schoeck, Frank Martin) fără niciun efort, stăpânind o tehnică adecvată, impecabilă, datorită pregătirii școlilor muzicale: rusă (Chișinău), germană (Berlin, Viena) și franceză (Paris). A atins notorietatea artistică în stilul mozartian, verdian, puccinian și straussian, creațiile din *Nunta lui Figaro*, *Traviata*, *Boema* și *Madama Butterfly*, *Cavalerul rozelor*, constituind momente de referință ale teatrului liric universal din prima jumătate a sec. XX. Dirijorul Karl Böhm – recunoscut pentru exigențele sale – a socotit-o pe româncă Maria Cebotari „*cel mai mare talent liric al scenei de operă între anii '30 – '40*”. Iar compozitorul Richard Strauss, după ce i-a încredințat aproape toate rolurile principale în premierele sale, marii cântărețe bucovinene Viorica Ursuleac, a „descoperit-o” pe adevărata creatoare a eroinelor sale, în Maria Cebotari. Rând pe rând, *Ariadna la Naxos*, *Arabella*, *Cavalerul rozelor*, *Femeia tăcută*, *Daphné*, au luat locul în repertoriul tinerei Maria Cebotari, ultima operă a lui Richard Strauss (*Capriccio* – scrisă la München în 1942, în colaborare cu dirijorul Clemens Krauss, soțul Vioricăi Ursuleac!) a încredințat-o și Mariei Cebotari, în care vedea o stea strălucitoare în palmaresul creației sale de viitor. Cea mai uluitoare performanță a „*Privighetorii basarabene*” însă se pare că rămâne abordarea cu succes a celui mai sever stil german: opera wagneriană. Chiar dacă nu a atacat marile roluri feminine ale maestrului de la Bayreuth, totuși a avea curajul să-ți însușești la vârsta de nici 25-30 de ani, stilul wagnerian în *Tannhäuser*, *Lohengrin*, *Parsifal*, *Aurul Rinului*, *Walkiria*, *Amurgul Zeilor* și *Rienzi* echivalează cu o aventură vocală, fără precedent. În sfârșit, să încheiem cu incredibilul *Turandot* de Puccini, prezentat la vârsta de 23 de ani la *Semperoper* din Dresda, lucrare transformată în „cântec de lebdă” la Opera de Stat din Viena, cu numai trei luni înainte de moarte! Dacă la sfârșitul aceluiași martie 1949, cântăreța a mai avut totuși puterea să apară în opereta *Studentul cerșetor* de Millöcker la *Volksoper*, în schimb – cu câteva ore înainte de tragica despărțire definitivă (6 iunie 1949) – nu a realizat că *Mozarteum*-ul din Salzburg îi atribuisese titlul de membru de onoare, împreună cu bătrânul Richard Strauss (ce o va urma pe același drum fără de întoarcere, după exact trei luni distanță).

Acesta a fost – pe scurt – palmaresul fulminant al carierei sopranei Maria Cebotari, pe drept cuvânt socotită o vedetă autentică a teatrului liric universal de la începutul secolului trecut. Ce s-a petrecut însă după dispariția sa? Cum a privit-o posteritatea? Veți afla în numărul viitor...

(Continuare în numărul viitor)

Medalie și perspective noi pentru Răzvan Ioan Dincă

Nu demult, laureatul Premiului pentru regie al revistei noastre, Răzvan Ioan Dincă, a fost distins cu Medalia „Pro Cultura Hungarica”, un înalt titlu al statului ungar, înmănat de către Excelența Sa Domnul Ambasador Fűzes Oszkár, în cadrul unei ceremonii de la Ambasada Republicii Ungare. Aceasta este întâia dată în care distincția este acordată unui cetățean român.

În mod tradițional, Premiul „Pro Cultura Hungarica” se acordă cetățenilor străini pentru contribuția lor deosebită în dezvoltarea relațiilor culturale cu Ungaria și promovarea în străinătate a valorilor acestei cooperări, Teatrul Național de Operetă „Ion Dacian” condus de Răzvan Ioan Dincă îndeplinind un rol important în dezvoltarea relațiilor culturale româno-ungare prin colaborările sale de succes cu Teatrul de Operetă și Musical din Budapesta, printre care: spectacolul de musical „Romeo și Julieta” de Gerard Presgurvic (regia Kerényi Miklós Gábor – KERO®), reluat de asemenea în varianta bilingvă cu mai multe ocazii (inclusiv cu prilejul încheierii Președinției Ungare a Uniunii Europene), spectacolele de operetă „Văduva veselă” de Franz Lehár (regia Attila Beres) și „Silvia” de Emmerich Kálmán (regia Kerényi Miklós Gábor – KERO®), precum și inițierea, în 2008, a primei Uniuni Europene a Teatrelor Muzicale, având drept principale obiective contribuția la conservarea, dezvoltarea și promovarea culturii europene și a tradiției sale prin intermediul operetei și a musicalului, constituirea într-o platformă de schimb de bune practici și menținerea unui înalt nivel profesional pe piața spectacolelor muzicale.

Răzvan Ioan Dincă a absolvit Academia de Teatru și Film, Facultatea de Teatru, secția Regie, în 2001, urmând apoi aceeași specializare în cadrul Masteratului (2004-2006) și Doctoratului, obținut în 2010.

În activitatea profesională, a fost, pe rând, consultant artistic al Teatrului „George Ciprian” din Buzău și ulterior director general (2002–2006), producător general, manager și organizator, în această perioadă inițiind numeroase proiecte. A fost, de asemenea, directorul și managerul primelor trei ediții ale Festivalului Internațional de Teatru „Gala Noilor Generații – Capul de ...Regizor”. În calitate de producător, a participat în 2003 la montarea primului spectacol de musical din Europa centrală și de sud-est, „Godspell”, în regia lui Calvin McClinton (SUA) și coregrafia Edie Cowan (SUA). În 2006, introduce Teatrul buzoian în

cadrul rețelei EUNETSTAR II, în urma unei întâlniri în Gent, Belgia.

Din august 2006 până în decembrie 2012 a fost Director General al Teatrului Național de Operetă „Ion Dacian” din București, iar în 2008 devine Director General al Festivalului Internațional al Artelelor Spectacolului Muzical „Viața e Frumoasă!”. A regizat mai multe spectacole de teatru în țară și în București, cele mai recente fiind „Liliacul” de Johann Strauss-fiul, „Paris, mon amour”, spectacol-colaj, „Voievodul țiganilor” de Johann Strauss-fiul sau „Contesa Maritza” de E. Kálmán, toate la Teatrul Național de Operetă „Ion Dacian”. Începând cu anul 2009, este manager al proiectului european „Sprijin pentru competențe în artele spectacolului din România – SCENART”. În perioada 2010-2012 a fost consilier al Președintelui-Director General al Societății Române de Radiodifuziune.

De curând a obținut prin concurs postul de Manager General al Operei Naționale din București, prezentând un proiect complex, ambițios, modern,

inovator și curajos de reformare și de reșezare a instituției pe traiectoria valorilor europene.

Cu toate că stagiunea 2012/2013 a fost deja stabilită de fosta conducere, cu tot cu premiere, contracte, colaboratori etc., sperăm sincer ca în cât mai scurt timp eforturile de înnoire ale noului director să devină vizibile pentru public și să ilustreze cât este de important ca directorului unei instituții culturale să nu fie doar artist ci și un bun manager.

Cu prilejul ceremoniei de decorare, Alina Moldovan, actualul manager general al Teatrului Național de Operetă Ion Dacian, ne-a declarat: „(...) În câteva cuvinte, este vorba despre tendința spre perfecțiune, despre noblețe chiar și în situații limită, despre simțul valorii, despre putere și totodată sensibilitate, despre stăruință și, nu în ultimul rând, despre permanenta căutare a idealurilor. Îi mulțumesc pentru prietenia sa și pentru toate lucrurile pe care le-am învățat făcând parte din aceeași echipă și îl felicit din suflet pentru acest premiu”. (A. M.)

Galina Vișnevskaja

Sunt mulți tineri muzicieni care la auzul numelui Galina Vișnevskaja nu rezonază la intensitatea numelui Maria Callas, deși, deseori, prima a fost comparată cu cea de a doua datorită talentului și calităților vocale deosebite. Diferența dintre Galina Pawlowna Wișniewskaja, soprana de origine rusă născută pe 25 octombrie 1926 și Maria Callas, soprana de origine greacă născută cu doar trei ani mai devreme este că rolurile primeia au fost aplaudate pe scenele din spatele cortinei de fier, această impenetrabilă barieră între Europa Occidentală și cea Răsăriteană.

O artistă completă, cum puțini reușesc, care își începe cariera în operetă, Galina Vișnevskaja se afirmă în 1952 prin câștigarea unui concurs organizat de Teatrul Bolșoi din Moscova, un an mai târziu devenind membră a faimosului teatru. De aici începe adevărata poveste a sopranei, un drum frumos, în permanență ascendent, completat cu o viață frumoasă de familie alături de renumitul violoncelist Mstislav Rostropovici (1927-2007). În 1961 debutează la Opera Metropolitan din New York în rolul Aida, urmând Royal Opera House cu același rol și La Scala cu Liu din Turandot. În afara rolurilor din aria repertoriului rus pentru operă, Vișnevskaja a mai interpretat roluri precum Violetta, Tosca, Cio-Cio-San, Leonora sau Cherubino. A cântat și la Opera din București în *Aida* de Verdi.

Benjamin Britten compune al său *Requiem de război* op. 66 special pentru vocea ei de soprană iar din prietenia familiei Vișnevskaja - Rostropovici cu compozitorul Dmitri Șostakovici a rezultat electrizanta înregistrare pentru EMI a operei acestuia din urmă, *Lady Macbeth din Mțensk*.

În 1974 soprana împreună cu soțul ei părăsesc Federația Rusă și se stabilesc în Statele Unite și Franța. Încheind o prodigioasă carieră solistică, Galina Vișnevskaja

interpretează ultimul său rol la Paris, Tatiana din opera *Evgheni Oneghin* de Ceaikovski. Activitatea ei artistică nu se încheie aici: în 1987 reappare pe afiș, de data asta în postura de regizor pentru *Mireasa Țarului* de Nikolai Rimski-Korsakov, la Washington D.C. Toată experiența ei artistică dar mai ales cea de viață sunt strânse cu măiestrie în cartea pe care soprana o scrie în 1984, o adevărată frescă a unei vieți de peste 40 de ani petrecută în interiorul imperiului sovietic, o carte care, după spusele criticilor, are valoare nu numai pentru că este o cronică a talentatei soliste ci și pentru potretul atât de personal, creionat cu dragoste și admirație pe care aceasta îl face compozitorului Dmitri Șostakovici.

Moartea Galinei Vișnevskaja, pe 11 decembrie 2012 lasă în urmă o carieră strălucită de solistă, un număr foarte mare de înregistrări pentru unele dintre cele mai mari case de discuri precum și o serie impresionantă de premii și distincții care i-au fost oferite în timpul vieții, ultimul fiind acordat de președintele Vladimir Putin în 2006 pentru contribuția deosebită în domeniul muzical precum și al acțiunilor caritabile.

Andra FRĂȚILĂ

Adio Ravi Shankar

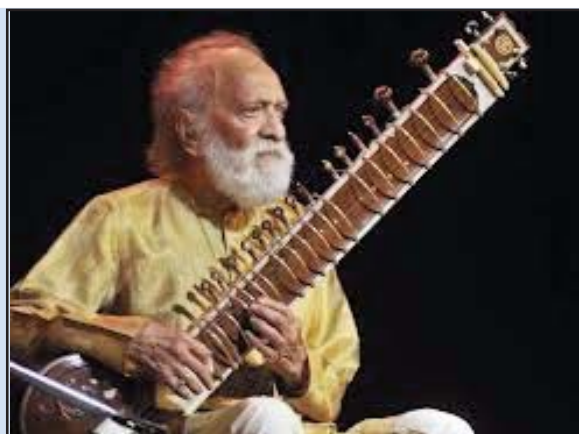
Cleopatra DAVID

Fascinantul muzician a părăsit lumea materială la vârsta de 92 de ani, în ziua în care i-a fost lansat DVD-ul *Ravi Shankar - Tenth Decade In Concert: Live in Escondido*. Maestrul sitarului a avut o contribuție imensă la promovarea artei milenare indiene în Vest și, deasemenea, a îmbogățit viața culturală mondială nu doar prin arta interpretativă, dar și prin creațiile sale. Shankar a fost tatăl a două celebrități din lumea muzicală internațională: cântăreața și pianista de jazz Norah Jones și interpreta de sitar Anoushka Shankar, alături de care a concertat în ultimii ani.

America și Europa au avut primul contact cu străvechea muzică indiană în 1910, prin expozițiile internaționale la care a participat muzicianul sufi Hazrat Inayat Khan, cel care a influențat creația lui Debussy dar mai ales pe cea a lui Scriabin. Primele concerte ale lui Ravi Shankar în afara

Indiei au fost în Uniunea Sovietică în 1954, apoi, la invitația lui Yehudi Menuhin, artistul a avut recitaluri și conferințe în Marea Britanie, Germania și Statele Unite ale Americii. A avut numeroase colaborări cu Yehudi Menuhin, atât discografice cât și pe scena de concert, violonistul învățând pentru aceasta muzică clasică indiană.

Ravi Shankar a afirmat că nu a abordat niciodată genul *fusion*. Chiar dacă a colaborat cu *The Beatles*, sau a concertat pe scena de la Woodstock în plină eră New Age, el a cântat doar muzică clasică indiană. A compus concerte pentru sitar și orchestră, duouri pentru vioară și sitar, lucrări pentru diferite instrumente soliste și muzică de film. Deținător a trei premii Grammy, Shankar a fost un liant între Est și Vest, primind distincții atât din partea statului Indian, cât și premiul UNESCO. A fost cel mai important promotor al muzicii clasice indiene prin turneele mondiale realizate în anii '70 și '80, Director muzical la All India Radio în anii '50, Ravi Shankar a avut și o carieră politică, fiind senator în Parlamentul Indiei la finele anilor '80.

Chiar dacă nu a avut întotdeauna critica de specialitate de partea sa, o parte din muzicologii indieni considerându-l cabotin, artistul a făcut un imens serviciu culturii indiene, prin activitatea concertantă și cea didactică. A fondat o școală de muzică la Mumbai și a fost implicat în acțiuni umanitare, susținând financiar refugiații din Bangladesh în timpul mișcărilor pentru dobândirea independenței.

Personalitate de o vitalitate ieșită din comun, Ravi Shankar a susținut ultimul concert pe 4 noiembrie la San Diego și încă mai avea programate alte apariții publice.

Pentru cel care a fost Regele Sitarului,
Namaste!

Clemansa Liliana Firca

(1934-2012)

Am avut puține modele muzicologice în anii studenției, în acel final de deceniu 9 în care ne simțeam izolați de restul lumii, fără speranță. Aș fi vrut să cercetez muzica modernă occidentală, deși surse nu prea existau, și oricum tinerii erau încurajați (dacă nu somați) să investigheze în primul rând creația autohtonă. Am descoperit curând că despre acest subiect se poate scrie în multe feluri, una din cărțile mele de căpătâi devenind cea semnată

de Clemansa Liliana Firca, *Direcții în muzica românească. 1900-1930*. Cunoscând-o apoi pe autoare, admirația pentru stilul ei profund,

istoricul Mihai Sorin Rădulescu (coleg la *New Europe College*), că studiază genealogia boierească a doamnei Firca.

Deloc ostentativă dar mereu elegantă, firească dar fermă dacă ocazia o cerea, cu o cultură solidă și versatilă, Clemansa Liliana Firca a rămas și după 1990 o prezență discretă în lumea noastră muzicală. A dorit să stea în umbra soțului său, muzicologul Gheorghe Firca, pe care l-a susținut cu un devotament greu de descris; a format un alt tânăr muzicolog, pe Ștefan, cu subtilitate și fără a exercita nici o presiune. S-a aprofundat

în arhivele Muzeului *Enescu* într-o manieră care este cu adevărat de neînlocuit. Competența sa în investigarea creației enesciene

avangardă în muzica antebelică și interbelică a secolului XX. 1900-1940. Găseam acolo justificarea ideii care mă obseda (referitor însă la jumătatea a doua a secolului 20), și anume necesitatea de a pune mereu față în față îndeletnicirile compozitorilor români cu cele ale colegilor vestici, întâmplările muzicale provocate de *Zeitgeist*, de a ieși din obișnuitele glorificări "naționale".

Oricum vizitam mult mai des cărțile doamnei Firca decât pe autoarea lor. Rămân acum doar cu cărțile.

**Valentina
SANDU-DEDIU**

Cărți de autor:

Direcții în muzica românească. 1900-1930 (București, Editura Academiei, 1974)

Catalogul tematic al creației lui George Enescu. 1886-1900 (București, Editura Muzicală, 1985)

Modernitate și avangardă în muzica antebelică și interbelică a secolului XX. 1900-1940 (București, Editura Fundației Culturale Române, 2002)

Enescu. Relevanța „secundarului” (București, Editura Institutului Cultural Român, 2005)

Noul catalog tematic al creației lui George Enescu, volumul I, Muzica de cameră (București, Editura Muzicală, 2010).

Cărți semnate în calitate de co-autor:

George Enescu. Monografie (București, Editura Academiei, 1972)

Bucharest in the 1920s-1940s: Between Avant-garde and Modernism (București, Simetria, 1994)

*Acest articol a fost predat și revistei *Dilema veche*, pentru a însoți o altă evocare, semnată de Speranța Rădulescu

complex, totuși perfect inteligibil, a crescut: vedeam, în carne și oase, o adevărată doamnă. Nu am fost mirată să aflu (în anii '90) de la

stabilește standarde greu de egalat.

O altă carte a sa devenea, la începutul anilor 2000, o piatră de hotar pentru mine: *Modernitate și*

Spectacol studentesc pentru copii

Grigore CONSTANTINESCU

Cine mai are nevoie azi de Peter Pan? Iată o întrebare care poate primi mai multe răspunsuri, ceea ce a creat un veritabil circuit de bune intenții din partea realizatorilor premierei cu **Povestea Micului Pan** de Laurențiu Profeta (text Eugen Rotaru). Cine are nevoie? Noi! Iată deci un prim răspuns.

După câte știu, autoarea "provocării" este mezzo-soprana Claudia Codreanu, nu solista de recitaluri, nici solista de operă, ci profesoara de canto de la UNMB, unde conduce propria sa clasă de studii vocale. Într-un moment dat, înconjurată de discipolii săi, a simțit dorința de a-i pune la treabă, dincolo de hotarul audițiilor și examenelor. Avea nevoie de un subiect anume în care studiul să se îmbine "de-a joaca" cu scena, propunând întâlnirea studenților cu o partitură ce avusese cândva succes la Opera bucureșteană și nu numai. Este unul dintre titlurile care ar mai putea primi aplauze dacă cineva deschide partitura și îl readuce pe scenă. *Rara avis!* Am aflat de această idee într-o scurtă întâlnire în fața institutului, când Claudia Codreanu se afla încă pe calea realizării proiectului, fără mijloace materiale dar solicitând valorile tinerilor săi ucenici. Poate mulți considerau un asemenea spectacol doar un exercițiu, fără un posibil "măine", o idee neîncadrabilă în programele artistice universitare. Dar cred că Claudia Codreanu a dorit să dovedească faptul că poate să ducă la bun sfârșit ceea ce a început, găsind sprijinul în colaborarea cu compozitoarea Diana Nuțeanu (conducerea muzicală, acompaniament pianistic), regizorul Daniel Pralea Blaga (punere în scenă), pianista Inna Oncescu și masteranda Adela Lorincz. Pentru decoruri și costume, s-a apelat la participarea de voluntariat a interpreților, cu efective "de acasă" și recuzită din culise, iar din partea Universității s-a obținut bunăvoința acordării scenei Studioului de Operă, programându-se două spectacole... numai.

Ar trebui să mai adăugăm câteva informații

despre lucrarea lui Laurențiu Profeta. Compozitorul a fost adesea atras de lumea povestirilor "cu și pentru copii" în pagini orchestrale, miniaturi instrumentale, balet de anvergură sau, ceea ce este mai rar, "opere". O și mărturisea de-a lungul vieții sale: "În lumea copilăriei am găsit tot ce mi-a mai drag mie: sinceritate, armonie, echilibru, fantezie, umor." Premiera absolută a avut loc la Operă în 1984, cu semnături remarcabile - Alexandru Tocilescu regie, Laurențiu Profeta conducere muzicală, Claudiu Negulescu la conducerea corului *Voces primavera*, soliști Marcel Roșca, Elvira Cârje, Nicolae Constantinescu, Lucia Cicoară Drăgan, Cristian Mihăilescu, Anca Sigartău ș.a., distribuție înregistrată pe disc Electrecord.

Acum, registrul realizatorilor este plasat în lumea studenților. Comentariul distribuției se referă la firescul cu care fiecare interpret s-a integrat, pe

mijlocele sale, în povestirea muzicală, acceptând condițiile de lucru oferite de coordonatorul muzical - Diana Nuțeanu, regizorul Daniel Pralea Blaga și managerul de proiect Claudia Codreanu. Consider că enumerarea interpreților nu este un gest de complezență, fiind vorba de clasa Claudia Codreanu, cu o singură excepție, Adrian Rădulescu (tatăl):

Povestitorul - Cristian Lassel, Mama - Alexandta Tărniceru, Wendy - Oana Neagoe, John - Cătălina Antal, Michael - Ana Tîrsu, Cățelușa Nana - Adelina Manea/Eliza Preda, Crocodilul - Iuliana Dima / Andrei Pleșca, Căpitanul Hook - Eliza Preda/ Cristian Lassel, Peter Pan - DOINA NUȚEANU (9 ani). De asemenea, reacția spectatorilor a fost o demonstrație de receptivitate și autentică participare. Se află aici unul dintre răspunsurile așteptate de Claudia Codreanu, când își propusese realizarea acestui proiect. În sinteză, probabil de-a lungul ceasurilor de efort care au precedat spectacolul, muziciana își popula solilocviul cu un dialog la persoana întâi: "**Merită? - Da, merită!**"

Musical să fie!

Irina ZLOTEA

Musicalul în România este un gen încă în pregătire. Deși cu succes, este timid abordat (în momentul de față avem *Romeo și Julieta* și *Rebecca* la Teatrul Național de Operetă), dar spectatorii așteaptă

Arina Cojocar

cu răbdare. Problema este că ne lipsesc profesioniștii antrenați pentru complicatele cerințe ale unei astfel de producții... cu alte cuvinte, ne lipsește o secție dedicată acestui gen care să pregătească tineri actori, în cadrul uneia dintre facultățile de teatru din țară.

Dar cât noi „ne facem gânduri”, studenții de la secția de actorie, master, din cadrul Universității Naționale de Artă Teatrală și Cinematografică „I.L. Caragiale”, și-au pus pantofii de dans, au făcut o încălzire vocală ca la carte și au pus la cale un *Chicago*, fără pretențiile de spectacol de pe Broadway, dar cu seriozitatea unor oameni pasionați.

Scenografia este practică. Reprezintă închisoarea pentru femeii Cook County și doar sugerează celelalte spații. Trecherile dintr-un loc în altul sau dintr-un timp în altul se fac cu ușurință, cu ajutorul luminilor, fără ca spectacolul să își întrerupă cursul. Light design-ul vine în completarea decorului și menține atmosfera, aducând acel „ceva” al scenelor foarte cunoscute ale musicalului (spre exemplu, lumina roșie din Cell Block Tango).

Costumele, deși nu sunt la fel de opulente precum cele din film, păstrează imaginile pe care ni le amintim – uniforme gri ale deținuților sub care se

ascund portjartiere, corsete, dresuri plasă, pene, mănuși, cu mult negru și roșu sau costumele stilate ale lui Billy Flynn.

În ceea ce privește textul, scenele de dialog sunt comprimate (deși ele ar fi dat mai multă profunzime personajelor) spre a se concentra mai mult asupra momentelor de muzică și dans.

Spectacolul are două variante de distribuție, fiecare cu atuurile sale. Momentan, unii actori oferă personaje bine lucrate, în timp ce alții dau mai multă atenție interpretării melodiilor sau executării coregrafiei. Astfel, Arina Cojocar este o Roxie Hart amuzantă, jucăușă și spumoasă, iar Ana Odagiu se remarcă prin acuratețea muzicală. În cazul Velmei, punctul forte al Andreei C. Hristu este relația cu ceilalți colegi de scenă, iar pentru Irina Cărămizaru sunt momentele coregrafice. Petre Ancuța, arogantul avocat Billy Flynn, cântă și dansează step, vrăjește cu abilitate jurații, presa și... publicul. Silvana Negruțiu și Simona Grumezea sunt amândouă savuroase în rolul Matroanei Morton. Amos Hart fie jucat de Eugen Cozma (modest și fragil), fie de Rareș Florin Stoica (inocent și liric) smulge un zâmbet de simpatie.

Maestrul de ceremonii este și el împărțit la doi, mai exact la Răzvan Krem Alexe și Andrei Huțuleac, care se fac responsabili cu prezentarea originală a momentelor, în rimuri de rap.

Un exercițiu de tehnică actoricească, îmbinată cu interpretare live și dans – o provocare. Din păcate, cel mai mare risc al unei astfel de producții este extenuarea actorilor, care nu sunt obișnuiți cu un

spectacol ce funcționează în acest ritm. Deja după două reprezentații la rând putem vedea o echipă obosită și este posibil să fie necesară ceva mai multă atenție la acest aspect. Totuși, *Chicago*-ul studenților de la secția de actorie, master, de la Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică „I.L. Caragiale”, este o plăcere de privit și ascultat. Spoturi, muzică, oameni tineri, dans, chipuri frumoase, scilipici, umor, talent și ceva muncă – o mică bucurie pentru cei care așteaptă Broadway-ul pe scenele noastre.

Ana Odagiu

Ștefan Niculescu – o evocare aparte

Irina NITU

În ianuarie 2013 s-au împlinit cinci ani de când maestrul **Ștefan Niculescu** nu se mai află fizic printre noi. Interesant este însă faptul că mereu întâlnesc situații care mă pun în legătură cu numele sau muzica lui. De aceea încă îmi pare greu de acceptat că din 2008 începem o numărătoare

care marchează timpul scurs de la dispariția sa. Prin aceste rânduri doresc să îmi exprim recunoștința și admirația față de omul, muzicianul ale cărui cuvinte m-au impulsionat și motivat mulți ani în urmă.

I-am răsfoit recent paginile cărții *Reflecții despre muzică*, publicată la Editura Academiei Române în 2006 și am recitit dedicația prin care mă îndemna să explorez zona muzicii contemporane. Mai mult sau mai puțin conștientă, i-am urmat sfatul și iată că acest lucru s-a soldat cu un rezultat inedit, ce aduce în prim plan un anumit segment din creația sa.

La rugămintea saxofonistului Daniel Kientzy, am început o documentare în privința repertoriului românesc dedicat lui și instrumentelor sale. Fiind unul dintre primii compozitori care l-au cunoscut și au menținut o colaborare activă cu interpretul francez, l-am abordat pe **Ștefan Niculescu** cu scopul de a-mi oferi detalii referitoare la acest subiect. Bine-nțeles că mi-a acordat o părticică din timpul său și câteva lămuriri despre ceea ce mă interesa într-un interviu la Domnia sa, acasă. (Disponibilitatea compozitorului și dorința de a fi util celor interesați de o problemă sau alta au fost remarcabile). Mi-a oferit, deci, partiturile sale pentru saxofon și câteva idei generale despre ele, atenționându-mă că cercetarea mea atinge o zonă foarte puțin explorată și extrem de ofertantă, ce s-ar putea finaliza cu concluzii

interesante. După o vreme, am constatat că avusese, într-adevăr, dreptate, iar scopul acestui articol este chiar demonstrarea acestei afirmații

Originalitatea artei lui **Ștefan Niculescu** nu mai constituie un mister pentru cei ce îi cunosc muzica, *sacru*l dovedindu-se a fi o coordonată specifică gândirii sale componistice. În mod particular, piesele dedicate saxofonului evidențiază plenar tocmai acest fapt. Ele dezvăluie o *raportare clară la divinitate*, realizată printr-un mod inedit în muzica românească contemporană. Iată cum: compozitorul apelează la un *citat* din Claudio Monteverdi, anume *Sonata sopra Sancta Maria ora pro nobis*, pe care îl inserează în toate partiturile pentru saxofon. În ordine cronologică, acestea sunt: *Cantos*, a III-a simfonie concertantă pentru saxofon și orchestră (1984), *Octuplum* pentru ansamblu (1985), *Chant-son* pentru două saxofoane (1989) și *Axion* pentru cor de femei și saxofon (1992). Tema sonatei monteverdiane apare în anumite momente ale desfășurării fiecăreia dintre piesele amintite, tratată diferit, în funcție de context, dar recognoscibilă în toate cazurile

Menținerea acestui *citat* în lucrările destinate saxofonului este semnificativă, cu atât mai mult cu cât nu a putut fi regăsită (deocamdată) și în alte compoziții ale lui **Ștefan Niculescu**. Întâmplarea a făcut ca în ultimul interviu acordat să îmi manifest curiozitatea față de titlul lucrării *Axion*, prilej cu care mi-a fost dezvăluită legătura dintre sonata lui Monteverdi și *Axion*-ul său, ambele reprezentând în felul lor imnuri de slavă închinare Fecioarei Maria.

Din nefericire, relaționarea acestei piese cu celelalte dedicate saxofonului am făcut-o mai târziu, după ce compozitorul a trecut în neființă. Nu mică mi-a fost mirarea să constat deci că fragmentul tematic monteverdian din *Axion* se regăsește inclusiv în următoarea lucrare analizată, și așa mai departe, în toate cele patru piese pentru saxofon! Ar fi putut să-mi fie deconspirat acest detaliu în interviul din 2006 dar din fericire, surpriza descoperirii lui îmi aparține. Odată identificat, *citatul* poate fi reperat (atât auditiv, cât și vizual) indiferent de varianta sub care este prezentat.

Nu pot să nu mă gândesc la faptul că utilizarea *citatului* constituie un procedeu componistic binecunoscut și întâlnit în diverse perioade ale istoriei muzicii universale, inclusiv cea contemporană. În muzica românească Aurel Stroe, Anatol Vieru, Tiberiu Olah sunt câțiva compozitori în ale căror lucrări *citatul* joacă diverse roluri. Putem adăuga acum și numele lui **Ștefan Niculescu** în această înșiruire, cu mențiunea că în cazul său și al pieselor pentru saxofon *citatul* din Claudio Monteverdi reprezintă un element comun, identic, investit de fiecare dată cu o unică semnificație: de evocare a *sacru*ului. Secționat în motive, intercalat cu alte teme sau prezentat integral în ștима solistului ori în diverse combinații instrumentale, fragmentul monteverdian degajă în muzica lui **Ștefan Niculescu** o forță uimitoare. Prezent în momente cheie ale compozițiilor (puncte culminante sau concluzive), *citatul* are un caracter solar, conectând în mod simbolic dimensiunea umană cu cea spirituală.

Chiar dacă întreaga activitate și creație a compozitorului este subordonată acestei intenții, el o *încifrează* prin *citatul* ales, dându-ne astfel posibilitatea ca prin *descifrarea* lui să avem certitudinea mesajului său muzical. Acest fapt devine pe de-o parte un act singular în gândirea și manifestarea componistică românească a contemporaneității, iar pe de altă parte – o dovadă a modestiei lui **Ștefan Niculescu** și a crezului său artistic.

Dedic aceste rânduri celui care le-a inspirat, cu speranța că sunt demne de încrederea pe care mi-a acordat-o cândva.

Veșnic tânărul PRELUDIU

Loredana BALTAZAR

La concurență cu multiple evenimente, a căror adresabilitate viza diversele preferințe ale bucureșteanului – în general – grăbit, obosit și dornic de divertisment facil, programarea în sala Ateneului, la început de noiembrie, a spectacolului aniversar **PRELUDIU 40** s-a dovedit a fi un succes.

Dincolo de tentația de a vorbi – din nou extrem de laudativ – despre ansamblul condus de maestrul Voicu Enăchescu, mi se pare important să subliniez că **PRELUDIU** aduce la lumina rampei în primul rând o stare. Cu patruzeci de ani în urmă, un număr

relativ mare de tineri, studenți la diferite facultăți din aceeași capitală care-i ispita – și atunci ca și acum – cu o sumă de evenimente culturale, se întâlneau pentru prima dată, ca să citească partituri de referință din repertoriul coral; evident, nu toți cunoșteau la fel de bine alfabetul muzical, dar conservatoriștii și-au asumat misiunea de a-i ajuta pe cei mai puțin inițiați să-și depășească nivelul și să se transforme, din simpli pasionați de muzică, în interpreții dăruți care talmăcesc substanța sonoră, recreând-o.

Tradiția națională? Cu certitudine, a avut un cuvânt definitoriu de spus în procesul acestei formări culturale de excepție, exploatarea terenului fertil al unei dorințe populare ancestrale de a se exprima prin poezie și muzică! Harul și personalitatea artistică a dirijorului? Esențiale, de la prima întâlnire a membrilor viitoarei formații, pe parcursul timpului îndelungat al numeroaselor repetiții, până astăzi, când, după patru decenii, conduce, la fel de elegant dar și cu o nealterată fermite, cea mai recentă generație de coriști!

Și totuși, într-o Europă uniformizată, care și-a condamnat majoritatea tradițiilor la uitare, pare aproape incredibil să vezi urcându-se pe

scenă și cântând, la fel de expresiv și cu aceeași bucurie a exprimării prin sunet, acum ca și atunci, generația Preludiu 40! Ei au încercat (și au reușit) să ne demonstreze de ce *Fata de păstor* a lui Teodor Teodorescu ori arhi-fredonatul *Lângă leagăn* au încântat multe generații de coriști, care le-au interpretat cu exuberanța unei perpetue tinereți artistice.

Așa cum și-a obișnuit publicul (devenit deja fidel) dar și criticii, conducătorul formației și-a conceput programul propriu-zis incluzând abordări stilistice diferite, succesiunea partiturilor selectate traversând epoci și punctând atitudini componistice semnificative.

Debutul făcut cu *Pavana* lui Toinot Arbeau a instaurat firesc atmosfera madrigalescă specifică, consfințită de creațiile lui Luca Marenzio, Antonio Scandelli și Pierre Passereau; i-

au urmat, selectate pe criterii cronologice, pagini de rezonanță din repertoriul religios (german, francez, rus, polonez, românesc – lucrări de Heinrich Schütz, Francis Poulenc, Romuald Twardowsky, Paul Constantinescu, Nicolae Lungu, Dmitri Vasiliev), superb armonizata *Necunoscută* a lui Iuri Falik (versuri: Alexander Block), apoi piese inspirate din folclorul american (aranjamente: James Erb, Bob Chilcott) și din modalismul folcloric românesc (semnate de Richard Oschanitzky, Gheorghe Cucu), acestora adăugându-li-se rafinata melodicitate a *Florii albastre* aparținând lui Vasile Spătăreanu. Farmecul și emoționalitatea rostirii interpretative, apanaj al nenumăratelor apariții scenice ale **Preludiului**, și-au pus și de această dată amprenta asupra evoluției sale în ansamblu, soliștii Ciprian Mardare, Gabriela Mădincă, Siluan Eloi și Marius Nine adăugând un plus de culoare sensibilă rezultantei sonore. Carnația fiecărei tipologii stilistice a fost evidențiată cu elocvență,

minuțiozitatea conturării tuturor parametrilor fonici metamorfozând fiecare piesă într-o arhitectură filigranată de o incontestabilă calitate estetică. Am recunoscut, în decursul acestui complex expozeu stilistic, atributele marcante ale coralei, precum acuratețea și omogenitatea, puritatea și căldura exprimării, garante ale succesului de public ce derivă atât din înzestrarea nativă a membrilor ansamblului cât și din cizelarea meticuloasă a emisiei întregului aparat coral de către dirijorul formației.

Mai presus de orice comentariu s-au situat, pe parcursul spectacolului, intervențiile de o muzicalitate poetică aparte ale actorilor Adrian Păduraru și Eusebiu Ștefănescu, care au pus în valoare atât valența contemplativă cât și cea dinamic-temperamentală a liricii autohtone. În afară de aceștia, la ceas

de sărbătoare pentru apreciața formație corală și dirijorul ei, li s-au alăturat, prin discursuri laudative și acordări de distincții, compozitorul Dan Buciu, Irina Cajal-Marin – care a elogiat **Preludiul** citând aprecierile personale ale Ministrului Culturii și Patrimoniului Național - Puiu Hașotti, etc.

Ar mai rămâne de menționat că în deschiderea acestei serii de excepție s-a lansat și un CD al formației, cea mai recentă apariție în colecția de muzică sacră a Editurii Casa Radio: *Lumină lină. Muzica bizantină în cultura românească*, album ce reunește 22 de cântări de tip liturgic din secolele XI-XIX, restituite din manuscrise și înregistrate în primă audiere absolută în studiourile Radio România.

Sub bagheta maestrului Voicu Enăchescu, marea familie a **Preludiului** a învins timpul, în simbioza benefică a tinereții și maturității depline, a sensibilității și rațiunii experienței scenice. Îi dorim din tot sufletul La Mulți Ani și tot atât de multe apariții concertistice în care să-și redemonstreze virtuțile, suținând, cu aceeași energie inepuizabilă, arta corală și cucerind pentru totdeauna publicul de pretutindeni!

Premieră națională la Opera bucureșteană

Grigore CONSTANTINESCU

Amelia merge la bal, figurează în istoria operei drept creația cu care și-a început cariera americano-italianul Gian Carlo Menotti, lucrare prezentată publicului din "lumea nouă" acum 75 de ani, la Philadelphia. Prima audiție românească urmează după ceva timp, într-o formulă economică cu autori de spectacol din generația foarte tânără. Solicitățile Studioului experimental de operă și balet "Ludovic Spiess" se îndreaptă spre confirmări autonome recente și debuturi în stagiunea de opera rară; pentru regie - Irina Macovei, pentru scenografie - Maria Tache, dar și pentru distribuție, alegându-se absolvenții ai UNMB din ultimii ani și colaboratori studenți. Pianista Lidia Butnariu a răspuns de pregătirea muzicală, înlocuind orchestra în reprezentație, cu acompaniamentul instrumental, în ambele ipostaze fiind vorba de abilități profesionale remarcabile.

Proiectul repertorial este caracteristic pentru comedii scurte prezentate pe Broadway, asemănătoare cu cele bulevardiere care, încă de pe vremea lui Offenbach, amuzau publicul parizian. Evoluția compozitorului Menotti, de-a lungul compozițiilor sale, va fi

remarcabilă, din perspectiva startului cu această operă într-un act, care are rude muzicale în opera bufă italiană (inclusiv cersiunea meridională a textului). De ce merită totuși interesul realizatorilor și al publicului această operă comică, **Amelia merge la bal?** Cronologic, după trei sferturi de veac ajungem și noi la prima ridicare de cortină a acestui titlu, după **Telefonul și Mediu**. Cam puțin pentru unul dintre compozitorii de faimă din a doua jumătate de veac XX, care și-a impus creațiile și succesele pretutindeni pe mapamond.

Reținem numele interpreților, căci drumul afirmării lor învecinează scena mare a Operei Naționale și ambientul dialogurilor cu spectatorii, în spațiul de altfel primitiv al Studioului experimental. Rolul titular revine Ioanei Mitu și Rodicăi Vică, cu prezențe scenice active și agreabile, în jurul căreia se grupează fiecare solist cu argumente convingătoare în ansamblul muzical teatral: Sorana Negrea și Andreea Iftimescu, Andrei Lazăr, Vasile Chișiu, Adrian Strezea. Lucrul cu ansamblul, ca expresie, dicție și comunicare scenică, ar permite totuși o lectură regizorală mai clar definită teatral, ca și în plan muzical. Oricum, repertoriul Studioului obține acum încă un titlu de secol XX, aplaudat de public, perspectiva de stagiune depășind astfel repetările și inventariile muzeistice în favoarea descoperirilor ce sporesc atractivitatea producțiilor Operei Naționale.

Rodica Vică

Vasile Chișiu

Orga

Doina MOGA

De sărbători am primit în dar o poezie. Se cheamă „Orga” și e atât de intuitivă încât citind-o m-am surprins pe o scenă unde au prins viață personajele memoriei mele afective: marele organist Franz Xaver Dressler; cel mai monumental dintre instrumentele muzicale – orga și pe mine în postura autentică prin care am trecut ca învățăcel, în decorul medieval al fermecătorului Sibiu. Iar toate acele sunete atât de deosebite ca resurse coloristice, despre care atunci de mult, credeam că doar instrumentul universului le poate emite – mai cred asta și acum –, m-au învăluit și cuprins din nou într-o căldă, blândă și foarte familiară îmbrățișare. Cred că orga este instrumentul universului. Doar că ea face minuni numai în mâinile unui geniu. Pentru că numai el îi poate reliefa și ordona nuanțele, claritatea, gingășia și forța în același timp, neamestecându-i sunetele într-o pastă sonoră, cum din păcate se întâmplă la mulți dintre organiști. Dressler s-a identificat cu acest instrument de care a fost iremediabil îndrăgostit, și pe care prin irepetabilele lui recitaluri l-a făcut iubit de mulți melomani și muzicieni. El a înțeles că a cânta la orgă este ca un *înot prin spațiu, unde îți folosești tot corpul, toată ființa, toată imaginația, tot talentul* și doar contopindu-te cu el îi poți explora complexitatea și elibera infinitul sonor. L-am ascultat în zeci, chiar sute de recitaluri și concerte. Fie în Biserica

Evanghelică din Sibiu, fie în săli de concerte ca Radio sau Ateneul Român și de fiecare dată, fără nici o excepție rămâneam uimită de ce poate să scoată el din acest colos. Pentru că indiferent de repertoriu și genul abordat, ascultându-l senzația era că întreg universul se infiltrează în muzică și trecându-l prin ființa lui – de altfel, una cu orga –, dăruia ascultătorilor acea luminozitate, frumusețe și în special, bucuria atât de rar reușită de alți confrăți în ale solisticii. Eu l-am cunoscut foarte bine, doar i-am fost elevă și după cum am mai menționat, îi datoriez cam tot ce știu astăzi despre muzică în special, și artă în general, iar întâlnirea mea cu el a fost o binecuvântare. A fost una dintre acele întâlniri care apar foarte rar sau chiar deloc, în viața cuiva, dar dacă și când apar modelează vieți și le așează exact pe segmentul de destin profesional care se potrivește cel mai bine. Așa s-a întâmplat în cazul meu. Da! A fost o binecuvântare, dar în același timp și un blestem (în engleză suna mai muzical și mai puțin radical – „a blessing and a curse”). Pentru că după ce l-am ascultat pe cel mai bun, prin comparație, tot ce am mai auzit în materie de organiști, după el, sau chiar în paralel cu el, prin săli de concert cu ștaif sau biserici de renume din lume, nu m-a mai impresionat și emoționat nimic. Mai ales că de cele mai multe ori, în locul oglinzii sonore, cu care am crescut și eram obișnuită, auzeam acea pastă mai transparentă sau chiar compactă, dată de amestecul de sunete deranjant și dezamăgitor. De! Așa se întâmplă după ce cunoști perfecțiunea. Ești „condamnat” să o

cauți și să compari. Noroc că multe dintre interpretările lui Dressler mi-au rămas impregnate în memoria ființei mele, neestompate și neprăfuite de trecerea timpului. Așa că eu îl pot asculta când vreau și cât vreau interpretând fie *Preludiu și Fuga în la minor* de Bach, fie *Andante con moto* din *Simfonia în do minor* de Beethoven, fie *Preludiu la Parsifal*, fie actul III din *Lohengrin* (preludiu), în fine, fie oricare dintre piesele imensului lui repertoriu sau chiar câteva dintre celebrele-i improvizatii ce l-au făcut unic în lume.

Mărturisesc la început că toate aceste gânduri și stări de bucurie mi-au fost aprinse de o poezie ce am primit-o în dar de sărbători. Poezia se cheamă *Orga*. Este semnată de poetul Victor Dună și sună așa: „*Orga/ Este/ Muzică/ Ce se cântă/ Cu picioarele/ Pedalând/ Pe un spațiu/ Pe un timp/ Prin care/ Se clădește/ Cu degete/ De mâini/ Sunetul/ Ce se poate naște/ Cu sufletul/ Într-o biserică*”. Datorită ei pot hoinări acum nestingherită pe o scenă, unde au prins viață personajele memoriei mele afective. Ce îți este și cu arta asta! Magie curată! Ca și perioada pe care o traversăm cu toții acum!

PS Păcat că nu puteți auzi *Preludiu și Fuga în do minor* de Bach, interpretată de Dressler! E absolut fantastică. Totuși pentru cine dorește să își facă un cadou, se mai găsesc ceva înregistrări, unele chiar din concerte și ascultându-le l-ați onora pe marele muzician. În fond a fost cel mai bun și e *al nostru!*

Trei seri muzicale la Constanța

Mircea ȘTEFĂNESCU

Festivalul internațional al muzicii și dansului, ediția XXXVIII, 14 octombrie - 11 noiembrie 2012, de la Constanța a prezentat în zilele de 3 și 5 noiembrie două spectacole de operă, **Bărbierul din Sevilla** de G. Rossini și **Carmen** de G. Bizet, iar la data de 4 noiembrie, un recital vocal sub titlul **Opera în recital**, susținut de soliști de la Opera din Brașov.

În ordinea acestor reprezentații din programul Festivalului, în seara zilei de 3 noiembrie, un public numeros și interesat a urmărit celebra operă rossiniană **Bărbierul din Sevilla**. În distribuție au fost soliști ai Teatrului național de operă și balet Oleg Danovski de la Constanța și soliști ai Operei naționale din București. Dintre constănțeni, soprana Mădălina Sandu, mezzosoprana Gabriela Dobre, Constantin Acsinte și Bogdan Ocheșel, iar de la București, tenorul Florin Ormenișan, baritonul Ștefan Ignat și basul Ștefan Schuller.

Regia artistică a fost semnată de Ștefan Munteanu, iar scenografia de Eugenia Tărășescu Jianu.

Un spectacol de operă este de fapt un teatru cântat și acum voi spune despre spectacolul cu **Bărbierul din Sevilla** de la Constanța, că departe de a fi fost unul de *commedia buffa*, a fost

o *commedia seria* cu toate implicațiile și reușitele care decurg de aici. Noutatea este frapantă, motivația trecând de la o desfășurare sub sigla Precauțiunilor inutile, la cea a Inviolabilității și

supremației puterii, fie că această Inviolabilitate și supremație este a metalului nobil sau a poziției aristocratice. În această lumină, rolurile și imaginația scenică au primit această marcă, chiar dacă la un moment dat, cum s-a ilustrat scena Furtunii, putem vorbi și despre evocarea Inviolabilității Destinului.

În rolul Contelui Almaviva, a evoluat tenorul Florin Ormenișan, posesorul unei voci bine studiate, catifelate și cu potențialități reale. În rolul Rossinei, soprana Mădălina Sandu, ca primadonă, și-a pus în evidență talentul de a-și etala tehnica de coloratură în mod sensibil și autentic muzical. În Figaro, baritonul Ștefan Ignat cu vocea sa puternică și tensionată și într-un joc actoricesc de zile mari, a dominat spectacolul, ca protagonist, în viziunea regizorală despre care am scris mai sus. Orchestra dirijată cu larghețe de Gheorghe Stanciu a sunat ușurel și aerat, a sunat în stil și cu o anumită eufonie care la urma urmelor face diferența dintre o formație simfonică și una de operă.

În seara zilei de 4 noiembrie, în foaierea Teatrului, a avut loc un recital vocal cu soliști ai Operei din Brașov, recital remarcabil. Numele acestora sunt Adrian Marcan, bariton, Liviu Iftene, tenor, Anda Olimpia Pop, soprana și Asineta Răducan, mezzosoprană. Acompaniamentul la pian a fost asigurat de Ovidiu Mezei.

Încă din lectura programului de sală, publicul a realizat că oferta repertorială a interpreților se anunță ca o întâlnire cu arta, iar recitalul cântăreților brașoveni a onorat această stare de fapt.

A fost o seară muzicală aplaudată călduros de public. O adevărată întâlnire cu arta.

Friederich Nietzsche, marele filozof german, spunea despre **Carmen** că este o operă superbă. Ca un șoc în istoria muzicii este că Bizet a scris pentru personajul lui Carmen o voce de mezzosoprană, ceea ce era insolit față de obișnuințele

componistice de până la el, sau cum spunea și George Bernard Shaw, anume că – O operă este povestea unei soprane și a unui tenor, care doresc să se iubească, și a unui bariton care se străduiește să-i despartă.

Montarea oferită publicului meloman de la malul mării, de Teatrul Național de operă și balet Oleg Danovski, cu participarea extraordinară a mezzosopranei Hermine May din

Germania, a tenorului Răzvan Săraru și a baritonului Ștefan Popov de la Opera Națională din București, în seara zilei de 4 noiembrie a fost și ea extraordinară.

Astfel, în montarea operei **Carmen** la Constanța a fost relevantă ideea regizoarei Sandra Răzvana Cernat, idee de mare spectaculozitate, și anume o recalibrare prin așezarea pe cel mai înalt podium al splendorii a Toreadorului, a lui Escamillo, splendour efectivă și prin apariția, de asemenea spectaculară în această postură a baritonului Ștefan Popov. Carmen și Don Jose gravitează în jurul acestei splendori, care pe Carmen o încântă și care pe Don Jose, în final, îl înnebunește și îl plasează în fantasmă. Scenografia, semnată de Eugenia T. Jianu, este simplă, dar funcțională și subordonată acestei partituri regizorale.

Mezzosoprana Hermine May dispune de un glas foarte agreabil și stăpânește resursele tehnicii vocale. **Habanera** și **Seguidilla** au stârnit aplauze. Ca actriță, ea se comportă și dansează cu o personalitate proprie. Dansul ei este cu totul fantezie, frenezie, mișcare și ritm. Tenorul Răzvan Săraru, în Don Jose, s-a prezentat admirabil. La pupitrul dirijoral Radu Ciorei a condus cu gesturi sigure orchestra, corul, și în fond toată animația scenică, asigurându-și succesul și implicit aplauzele asistenței.

O notă specială este de făcut la adresa orchestrei și corului Teatrului Național de Operă și Balet Oleg Danovski de la Constanța, formații care mi-au dovedit că dispun de mulți componenți care probează pricepere, dăruire, entuziasm și profesionalism.

Festivalul de muzică corală "I.D. Chirescu" – ediția a XXXI-a

Mariana POPESCU

În zilele de 24-25 noiembrie 2012, s-a desfășurat la Cernavodă, cea de-a XXXI-a ediție a Festivalului Internațional de Muzică Corală "I.D. Chirescu", una dintre manifestările muzicale constante, de prestigiu.

În pofida vicisitudinilor, muzica corală demonstrează încă odată că există și acest lucru se datorează unor dirijori pasionați care știu să atragă în jurul lor iubitori ai cântului coral.

Festivalul Internațional I.D. Chirescu a fost organizat în condiții de excepție de Primăria, Consiliul Local și Casa de Cultură Cernavodă.

Ca de fiecare dată, Juriul Festivalului a avut în componența sa, personalități ale muzicii: prof. univ. dr. Irina Odăgescu Țuțuianu – Președintele Festivalului – compozitor, membru în Consiliul Director al U.C.M.R., I.P.S. Dr. Teodosie – Arhiepiscopul Tomisului, Voicu Enăchescu – Președinte al Asociației Naționale Corale din România, Director al Centrului Național *Tinerimea Română*, dirijorul Corului *Preludiu*, Constantin Arvinte – compozitor, dirijor, conf. univ. dr. Cristian Alexandru Petrescu – compozitor, membru în Biroul de Muzică Vocală al U.C.M.R., lector univ.dr. Grigore Cudalbu – compozitor, membru în Biroul de Muzică Vocală al U.C.M.R., prof. univ.dr. Mariana Popescu, compozitor, muzicolog, dirijor, membru în Consiliul Director al U.C.M.R., Valeria Ionescu – profesor, președintele corului "Nicolae Oancea" al C.C.D.- București, Petre Ștefănescu – profesor, compozitor, dirijor, Laura Mânzat – compozitor, realizator la Redacția Muzicală a Radiodifuziunii Române, Liliana Pispiris – fondator, Secretar General al Fundației Madrigal *Marin Constantin*, Alina Pârvolescu – profesor, Secretar General al Asociației Naționale Corale din România.

Festivalul a fost precedat de lansarea volumului *Irina Odăgescu – Țuțuianu – O viață închinată muzicii*, autor Mariana Popescu și a C.D.-ului *Reflections – Poeme corale*, aparținând compozitoarei Irina Odăgescu Țuțuianu.

La această ediție au participat 14 coruri care au evoluat timp de două zile, într-o emulație mult apreciată de publicul numeros, dornic ca de fiecare dată, de a se încânta cu armoniile corale care pătrund direct la suflet.

În prima zi a Festivalului, la Secțiunea Laică au participat șapte coruri.

Corul *Trison* al Școlii Populare de Arte "*Vespasian Lungu*" din Brăila, condus de doi inimoși dirijori: prof. Marcica Lupu și

prof. Ștefan Lupu, s-a remarcat în concerte și competiții naționale și internaționale: Grecia, Bulgaria, Federația Rusă, Italia. În Festival au fost interpretate lucrările: Augustin Bena - *La fântână*, I.D. Chirescu - *Doruleț, dorulețele*, Nelu Ionescu - *Cuc, cuculeț*, Simeon Nicolescu - *Iac-așa*, Tudor Jarda - *Foaie verde de măr dulce*, Gheorghe Danga *În poieniță lângă plop*.

Camerata Danubii din Călărași, cu o activitate neîntreruptă de peste 30 de ani, dirijor Diana Vieru Burlescu, a prezentat: Josquin de Près - *El grillo*, Gavriil Musicescu - *Dor, dorule*, Sabin Drăgoi - *Trandafir de pe răzoare*, Gheorghe Oprea - *Unde-i dorul sunt și eu*.

Corul *Nicolae Oancea*, continuator al frumoasei tradiții a Corului Învățătorilor, cu un palmares bogat în concerte și Festivaluri internaționale: Italia, Germania, Bulgaria, Grecia, Austria, Macedonia, Turcia, a interpretat sub conducerea dirijorului Marius Crucianu lucrările: Nicolae Oancea – *Sus inima români*, I.D. Chirescu – *Rodica*, I.D. Chirescu - *Doruleț, dorulețele* Gh. Danga – *În poieniță*.

Grupul coral *Teodoxa* al Arhiepiscopiei Tomisului, înființat în anul 2002, cu o intensă activitate concertistică în

Corul Cernomorski Zvutsi

țară și peste hotare: Bulgaria, Italia, Germania, Spania, Finlanda, a prezentat sub conducerea dirijorului Valentin Rusu, repertoriul: Constantin Arvinte - *Cântec de petrecere*, Ion Vidu – *Vino Lele*, Ion Vidu – *Vraja*, Gh. Danga – *Ca la Breaza*, V. Vădănoiu – *Hora dobrogeană*.

Corul *Cernomorski Zvutsi* din Balcic – Bulgaria, condus de talentata dirijoare Valentina Georgieva, înființat în anul 1914, laureat al unor concursuri internaționale: Spania, Germania, Macedonia, Croația, a interpretat lucrările: John Rutter – *Look at the World*, Stefan Dragostinov – *Baba luk posella*, Todor Popov – *Stara sa maika ni loje*, Stefan Dragostinov – *Digu, digu, di..* , Ray Charles – *Hallelujah just love*.

Sub conducerea dirijorului Dumitru Săndulachi, a evoluat cunoscuta corală *Pastorala* din Focșani, cu piesele: Gh. Dima – *Fântâna cu trei izvoare*, Irina Odăgescu Țuțuianu – *Cântând plaiul Mioriței*, Gh. Danga – *Zamfira*, Dan Goia – *Cântec din Maramureș*, Dan Buciu – *Rondeau*, C. Arvinte – *Să ne veselim oleacă*.

În încheierea secțiunii laice, corul *I.D. Chirescu*, cu o vechime de peste 100 de ani, dirijat de Preot Anghel Dincu, a interpretat lucrările: I. Pelearcă – *Cântă*

cucu între brazi, W. Koperski – *Heaven is a wonderful place*, Gh. Șoima – *Jieneasca*, I.D. Chirescu - *Dorule, dorulețele*.

În cea de-a doua zi a Festivalului, s-a desfășurat secțiunea religioasă, la Biserica Sf. Împărați Constantin și Elena, ctitorită de tatăl lui I.D. Chirescu – Preotul învățător Dimitrie Chirescu, unde au participat șapte coruri.

Corul *D.D. Botez*, dirijat de prof. Eugen Kreiss, înființat în anul 1990, a participat începând cu anul 1991, la toate edițiile Festivalului *I.D. Chirescu*, desfășurând o activitate intensă pe plan național și internațional (Grecia, Franța, Bulgaria). În Festival, a prezentat lucrările: I.D. Chirescu – *Tatăl nostru*, M. Cuteanu – *Ave Maria*, E. Kreiss: *Rugăciune, Arta de a învinge, Colind*.

Grupul coral *Patos*, înființat în anul 2002, în cadrul Școlii de muzică nr. 2 din București, dirijat de prof. Petre Ștefănescu, a prezentat piesele: Gheorghe Cucu – *Împărate ceresc*, I.D. Chirescu – *Fericirile*, Dragoș Alexandrescu – *Tatăl nostru nr. 2*, Felix Mendelssohn Bartholdy – *Doamne ascultă, noi te rugăm*, Petre Ștefănescu – *Heruvic*.

Corala *Cernomorski Zvutsi* din Balcic – Bulgaria, dirijat de Tatiana Georgieva, a interpretat: Knud Nystedt – *Împărate ceresc*, Nikolai Kedrov – *Otche Nash*, Etnany Aguiar – *Salmo 150*, Dobri Hristov – *Tebe poem*, S. Rahmaninov - *Bogoroditse devo*.

Sub conducerea dirijorului Marian Bostan, a evoluat grupul bizantin *Sfântul Ierarh Vasile cel Mare*, înființat în anul 2009, care în luna mai a.c. a participat la mai multe slujbe în mănăstirile și schiturile de la Muntele Athos. Grupul psaltic a interpretat: *Troparul nașterii Domnului* de D. Suceveanu, și ca de fiecare dată, a impresionat prin cântările psaltice inspirate din folclor: *Colind –D-auzi gazdă, Oaspeți cu azur în gene, În colibăntunecată, Ciucur verde – preot C. Todireanu, Toată obștea creștinească*.

Corul *I.D. Chirescu* din Cernavodă, dirijat de Pr. Anghel Dincu, a interpretat: I. Ghica Comănești – *Lăsați pruncii să vină la mine*, de J. Arcadelt - *Ave Maria*, D. Bortneanski – *Cât de mărit ești*, M. Cuteanu -*Lăudați*.

De pe meleagurile Buzăului, în frumoase costume populare, corul *Plai întorsurean* dirijat de prof. Tatiana Teacă, a prezentat piesele: I.D. Chirescu – *Cămara Ta*, D. Bortneanski – *Până când Doamne*, Gh. Cucu – *Miluește-mă Dumnezeule*, Gottfried Wolters – *Seara s-a lăsat*.

În finalul Festivalului, grupul coral *Teodoxa*, dirijat de Valentin Rusu a interpretat: Gh. Danga – *Lerui mărului*, C. Dsrăgușin – *Astăzi se naște Hristos*, C. Andrei – *Diptic*, Gh. Danga – *Noapte de Crăciun*, P. Constantinescu – *Condacul și Podobia Nașterii Domnului*, Dragoș Alexandrescu – *Tatăl Nostru*, Pr. Stelian Ionașcu – *Colindul Sfântului Andrei*, Gh. Danga –*Lăudați pe Domnul*.

Festivalul s-a încheiat, auditoriul părăsind lăcașul de concert cu gândurile îndreptate înspre ediția de anul viitor, pentru că muzica rămâne în noi!

Elisabeth Sombart,

fenomenologia muzicală și metoda Resonance

Grigore CONSTANTINESCU

Evenimentul pe care îl consemnăm este parte a proiectului **Momentul Magelan** ce se va derula pe parcursul a patru ani (2012-2016) și reprezintă contribuția românească la programul **Global Ethics** inițiat de Federația Mondială a Asociațiilor, Centrelor și Cluburilor pentru UNESCO. Proiectul **Momentul Magelan** este gândit ca o legătură între toate elementele ce alcătuiesc natura umană, între posibilitățile de a găsi răspunsuri comune la întrebările legate de responsabilitatea față de viața umană. Muzica este un posibil răspuns deoarece ea ajunge direct în inima fascinației. Pe acest temei, Fundația *Spandugino* a invitat-o în România pe pianista Elisabeth Sombart (Elveția), muziciană cu rădăcini românești prin marii naturaliști Nicolae Leon și Grigore Antipa. Misiunea sa a fost de a inaugura, în calitate de Președinte, secția de Fenomenologie a Fundației *Spandugino* și a școlii de pian bazată pe metoda *Resonance* (coordonată la noi de pianista Lavinia Dragoș, director de programe în cadrul Fundației).

O serie de evenimente s-au derulat la București și Brașov – sesiuni de master class privind fenomenologia muzicii, simpozioane, concerte și lansare de carte. La Universitatea Națională de Muzică din București a avut loc un simpozion cu titlul „Muzica – spiritualitate și știință”, urmat de un masterclass în care muziciana elvețiană a discutat despre fenomenologia muzicală, momente ce aculminat cu un recital al Elisabetei Sombart desfășurat în Studioul de concerte „George Enescu” al Universității, cu creații pianistice de Frederic Chopin, . Muziciana a aplicat interpretările sale (Studii, Mazurci, Fantezia impromptu, Nocturne, Sonata în si minor) în viziunea expresiei pe care o promovează metoda *Resonance*. Fără îndoială o experiență mai puțin obișnuită dar, convingătoare ca atitudine interpretativă. Evenimentele muzicale prilejuite de vizita pianistei Elisabeth Sombart s-au încheiat cu lansarea, în cadrul Târgului de carte *Gaudeamus*, a volumului „Muzica în inima fascinației”, semnat de distinsa muziciană care a avut beneficiul de fi, mai mult de un deceniu, discipol al marelui maestru Sergiu Chelibidache. Drept urmare, ea

Photo: Philippe Christin

a realizat emisiuni radiofonice intitulate „Confidențe pentru pian”, nucleu al acestui volum tradus de Lavinia Dragoș, **Muzica, în inima fascinației**. Structura lucrării este cea a unui ciclu componistic, autoarea denumind capitolele „*Allegro-Andante-Scherzo-Allegro-Coda*”. Discursul pornește de la simbolul celibidachian „Sunetul-cuvânt” (Capitolul I), un dialog cu cititorul, în dorința unei cât mai apropiate înțelegeri a muzicii. În capitolele ce urmează, subiectele se intersectează prin modalitatea de abordare. După plutirea în spațiul relațiilor ce definesc muzica drept „suflet universal”, capitolul următor, „Confidențe”, oferă o galerie de

portrete componistice, de la Bach la Bartok, în viziune proprie, așa cum interpretează și explică Elisabeth Sombart propriile impresii cântând muzica măștrilor. De abia în Capitolul al III-lea, „Muziciană azi, pentru a păstra bucuria de copil”, autoarea își detaliază modul de a gândi, de-a lungul unui solilocviu autobiografic, unind sentimentul cu starea,

pianistul cu interpretul. Ultimul capitol este de fapt un epilog, o concluzie asupra celor deja spuse, în cheia confidențelor. Autoarea ne încredințează că fiecare dintre noi ascultăm, cum ne spune, „Muzica vieții noastre”, de-a lungul timpului ce trece, „unul din mijloacele de depășire a condiției umane, o limbă misterioasă care vorbește cert, dar care nu vorbește prin cuvinte, căci ea este liberă de concepte și de cuvinte – ea se face auzită în inimă, grație sentimentului”. Elisabeth Sombart propune descoperirea acelor relații corecte dintre sunete de care orice suflet se bucura atunci când le recunoaște. Nu este o interpretare proprie ori un mesaj subiectiv, astfel trecător și dubitabil, ci o propunere de a înțelege și a depăși teama de tăcere.

„ENESCU VĂZUT DE BABA”

După reușita demersului complex prin care a omagiat, în 19 august, memoria lui George Enescu, Muzeul ce-i poartă numele a făcut, la mijloc de decembrie, un alt gest prin care Maestrul a fost onorat așa cum se cuvine, dar într-o manieră cu o cotă de inedit, păstrând însă structura deja consacrată a expoziției însoțite de o seară muzicală. De această dată, directorul Cristina Andrei a reușit o colaborare excelentă cu Maria Muscalu-Albani, cea care se ocupă, de o viață, de tot ce înseamnă creația pictorului Corneliu Baba, desigur alături de soția acestuia, Constanța Baba, rezultatul fiind eleganta expoziție vernisată în sala Cantacuzină, aducând, sub genericul „George Enescu văzut de Corneliu Baba” – „prezența

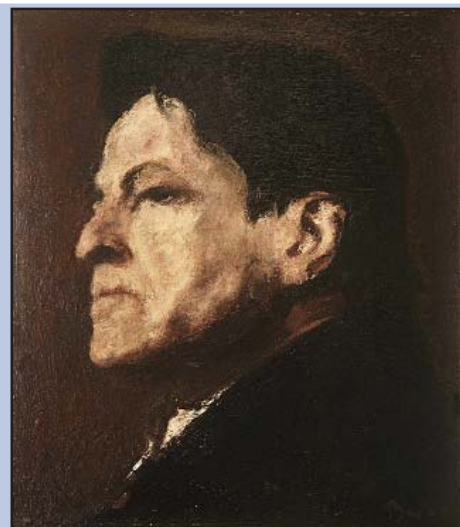
unui geniu al muzicii în pictura unui obsedat al paletelor”, elemente de noutate absolută; pentru că, reliefându-se și faptul că ilustrul pictor a cântat la vioară, dar și că a asistat la multe dintre concertele susținute de Enescu fie la București, fie la Craiova sau în alte orașe din țară, au fost expuse, pentru prima oară, câteva dintre partiturile pe care a studiat, unele purtând chiar semnătura sa, altele având pe coperti schițe în creion prezentate acum... în premieră mondială. Pe de altă parte, pe printuri inteligent concepute, reproducerea unui tablou este însoțită de un citat din „Jurnalul” încă nepublicat al pictorului, având acum posibilitatea, de asemenea pentru prima oară, să citim (măcar) fragmente referitoare la „relația” și reacția sa în raport cu imaginea, atitudinea, spiritul și muzica lui Enescu, de-a lungul întregii sale existențe.

Pentru că, pe lângă tentația portretistului împătimit de a surprinde esența muzicianului, reflectată nu doar în privire, în gestul sau mâna violonistului, se „simte” cu acuitate și „obsesia” declarată de a încerca să-i înțeleagă personalitatea profundă, adică... ceea ce nu se vede. Astfel, vizitând expoziția, privind celebrul tablou (original) ce-l înfățișează pe Maestru în frac, poate la finalul unui concert, obosit, adus de spate, gânditor, cu vioara și arcușul în mâna dreaptă, apoi reproducerile unor tablouri sau desene ce-i surprind chipul în diverse momente ale vieții, mâna sau silueta în plin concert, citind gândurile pictorului decupate din pagini ținute până acum în taină, văzând și acele partituri și crochiurile inspirate poate chiar de ceea ce cânta în acea clipă, dar și autoportele din copilărie sau din anii senectuții, avem o imagine neștiută a unui maestru „obsedat” și „îndrăgostit” de un alt maestru, o mostră edificatoare a faptului că muzica și arta plastică

se completează (poate se și determină) firesc, în opere de o forță și o frumusețe impresionantă.

Am avut privilegiul să pătrund în casa Corneliu Baba, nu doar un muzeu, ci o ambianță aristocratică în cel mai bun sens al cuvântului, de un rafinement discret, elevat, o locuință a

unor intelectuali de clasă, parcă „departe de lumea dezlănțuită”, unde s-a cântat, s-a scris, iar totul s-a transformat sau regăsit în pictură, cu sobrietate și o subliniată interiorizare, încercând să reflecte „adevărul” fiecărui personaj, al fiecărei imagini. Iar doamna Constanța Baba este, de o viață, parte din acest univers, în care se integrează și prin silueta fină și zâmbetul asemenea, prin maniera de a vorbi încet și calm, desprinsă și... cuprinsă, printre tablouri și obiecte de artă, dintr-o (într-o) realitate a veșniciei Creației.

De altfel, și caietul expoziției este un adevărat album, cuprinzând toate imaginile și textele, dar și o biografie selectivă Corneliu Baba, cu detalii ce răspund așteptărilor specialiștilor și iubitorilor de pictură și de muzică. Și toate acestea au fost posibile prin generozitatea doamnei Baba, care a și susținut financiar realizarea printurilor și a caietului-album, permițând totodată ca acele lucrări să fie reproduse și oferite publicului.

Și fără voie, mi-am amintit faptul că, mai bine de un deceniu, o versiune a tabloului original din expoziție s-a aflat la Staatsoper Viena, acolo unde, la începutul... mileniului III, a fost văzut și de legendarul violonist Isaac Stern care, surprins, a exclamat: „L-am cunoscut pe acest om - este George Enescu! O personalitate foarte specială...” Iată că, prin superbe tablouri semnate de Corneliu Baba, după decenii, muzicianul român continuă să trăiască și să trezească amintiri de neuitat oriunde în lume.

Sigur că o asemenea abordare capătă o puternică notă emoțional-subiectivă, poate ușor romantică, dar cred că devine firească pentru oricine vizitează expoziția, așa cum s-a petrecut la vernisaj, când reputatul critic de artă Pavel Sușară a punctat tocmai legătura dintre muzică, plastică și chiar cuvânt, precum și neobosita căutare a portretistului în ascunzișurile sufletului, reflectând propria vibrație și,

Două mari talente pe aceeași scenă

Ioana Iulia ȘINCA

Probabil că nimeni nu poate să înțeleagă în totalitate ethosul unei anumite zone, afară doar de autohtoni. Dirijorul **Misha Katz** și pianistul **Timur Sergheienia** au oferit publicului Ateneului Român un extraordinar concert cu un program dedicat lucrărilor compozitorilor ruși.

Programul a debutat cu o primă audiție pe scena Ateneului, și anume *3 Cântece Rusești op.41* de *Serghei Rahmaninov* pentru cor și orchestră. Lucrarea, compusă în anul 1926, reprezintă ultima din cele trei compoziții dedicate de Rahmaninov orchestrei și corului. Piesele nu durează mai mult de 15 minute și au un caracter meditativ și introvertit, oferit de specificitatea modalo-folclorică a acesteia. De asemenea, cele trei piese asigură prin diversitatea lor dinamism.

În ce-a de-a doua parte a seriei, pianistul Timur Sergheienia ne-a oferit o minunată interpretare a *Concertului nr. 3 pentru pian și orchestră* ce aparținând tot lui Rahmaninov. Posedând o tehnică interpretativă remarcabilă, acesta și-a construit cu măiestrie discursul muzical, jonglând cu multiplele indicații dinamice ale lucrării, iar în partea secundă a concertului, *Intermezzo*, atitudinea a fost asemenea indicațiilor partiturii – *maestoso*!

Remarcabil a fost și dialogul dintre solist și orchestră, mijlocit de indicațiile dirijorului Misha Katz. Faptul că cei doi au o lungă experiență scenică în parteneriat și-a spus cuvântul prin contopirea atât de armonioasă a celor două planuri, conferind totodată echilibru și detașare întregii lucrări.

La cererea publicului, Timur Sergheienia a mai oferit câteva clipe de sensibilitate interpretând miniatura *Meditație* de Piotr Ilici Ceaikovski (nr. 5 din ciclul *18 Piese op. 72*).

Seara s-a încheiat cu *Cantata Ioan Damaschinul pentru cor și orchestră* de Serghei Taneev. Bun prieten cu Ceaikovski pe tot parcursul

vieții, Taneev a admirat întotdeauna genialitatea creatoare a acestuia. Taneev s-a bazat însă în compozițiile sale pe metodă și pe rigoare. Cantata reprezintă opusul său nr. 1 și este caracterizată tocmai de frumusețea efortului sincer ce a stat la baza ei, de simplitate, și nu de sclipirea genialității.

Misha Katz a făurit o genială variantă de interpretare, cu un accent pus pe latura sacră a acesteia, pe exploatarea corului și a cuvântului, pe meditație, introvertire și retrospecție. Momentul de maximă tensiune s-a regăsit l-a finalul lucrării, în partea dedicată exclusiv corului care, deși a avut unele poticneli de sincronizare și de pronunție evidențiate de mulțimea consoanelor din vocabularul rus, a reușit să

urmeze indicațiile dirijorului în construcția acestui ultim pasaj de mare simțire.

În final, Misha Katz a izbutit ceea ce puțini dirijori reușesc să facă: să construiască tăcerea. Aproape 30 de secunde de liniște au încheiat această cantată, o liniște transcendentală, plină de trăire, la sfârșitul căroră dirijorul a părăsit scena, fără a se întoarce cu fața spre publicul ce îl aplauda, prea pătruns parcă de ce se consumase pe scenă pentru a-și recăpata atât de repede starea inițială. A revenit câteva clipe mai târziu, pentru a adresa mulțumiri publicului și orchestrei.

O seară de mare clasă ce ne-a prezentat modele de virtuozitate, de talent, de dăruire și de dragoste pentru muzică. Spiritul rus a fost într-adevăr reprezentat la mare înălțime.

deopotrivă, aceea a personalității „surprinse” de penel; context în care am evocat și legătura lui Pallady cu lumea muzicală, sperând ca și „jurnalul” lui Baba să vadă, cândva, lumina tiparului, subliniind ineditul manifestării de o ținută aparte, pentru care toți cei implicați merită mulțumirile și felicitările noastre. Iar pentru a împlini o seară

încărcată de emoție, s-a dorit să fie cântate câteva opusuri dragi lui Enescu, în parte abordate și de Baba; așa încât, tânărul violonist Aron Cavassi, acompaniat excelent de Clementina Ciucu-Ristea, a avut curajul să prezinte **Balada** de Enescu, ultima parte din Sonata nr. 5 de Beethoven și **Tzigane** de Ravel, ascultate de publicul

numeros care, în ambianța specială a Palatului Cantacuzino, s-a bucurat de o seară specială, în care s-au (re)întâlnit doi maestri, într-o expoziție cum demult nu am mai văzut și care rămâne deschisă până în 4 februarie. Chiar merită vizitată...

Anca FLOREA

Final tumultuos

Florian LUNGU

Fără îndoială, cea de a unsprezecea lună a anului de grație 2012 a depășit și cele mai optimiste așteptări ale fanilor prin numărul record de manifestări în aria jazz-ului! A fost, ca și luna mai, un răstimp al abundenței festivalurilor dar și al unor concerte memorabile...

Vom reține pentru posteritate data de 10 noiembrie, în care vrăjitoarea claviaturilor, japoneza **Hiromi Uehara**, pianistă înzestrată cu o incredibilă, spectaculoasă virtuozitate, a evoluat pe scena **Sălii Radio** din capitală, în aceeași formulă de trio aliniată anul trecut la **Festivalul de Jazz de la Gărâna**, cu bass-istul american de culoare **Anthony Jackson** (60 de ani, aplaudat în 30 de țări și mai bine, petrecându-și mai mult de 3000 de

ore prin studiourile de înregistrări spre a-și marca aportul la realizarea a peste 500 de albume discografice) și bateristul britanic **Simon Philips** (55 de ani, ritmician al notoriului grup „The Who”, acoperind din punct de vedere stilistic compartimentele **jazz, rock, pop**, realizator a peste 20 de albume sub nume propriu și ca

sideman). În aceeași zi de 10 noiembrie, noul **Big band** de elevi din orașul german Tuttlingen întemeiat și dirijat de profesorul de origine română **Leopold „Poldi” Reisenauer**, ansamblu numit „**NULL 7 4 6 EINS**” (07461 fiind prefixul telefonic al menționatului oraș) a dobândit **Marele premiu „Skoda Peter Hertbolzheimer Preis 2012”** în competiție cu nu mai puțin de alte... 120 tinere orchestre de jazz germane. A doua zi, în data de 11 noiembrie, **Sala Palatului** a găzduit un concert susținut de celebrul interpret de blues **John Mayall**, mișcător pe scenă ca argintul viu la cei 79 de ani ai săi, fiind însoțit de buni instrumentiști precum **Rocky Athas** - gitară, **Jay Davenport** - baterie, **Greg Rzab** - bass și avându-l ca invitat special în deschiderea concertului pe binecunoscutul jazzman & bluesman constănțean **Harry Tavitian** (pian, vocal).

Nu am putut participa la niciunul dintre cele două amintite concerte, pentru simplul fapt că în zilele de 10 și 11 noiembrie am prezentat cea de a XXII-a ediție a **Galei Blues-Jazz „KAMO”** de la Timișoara. Coordonată artistic și organizatoric de bass-istul-violonist-vocalist-șef de formație-compozitor-textier-

profesor **Johnny Bota**, **Gala** ce poartă numele lui **Kamocsa Béla**, întemeietorul ei cu peste două decenii înainte, a adus pe podiumul **Sălii „Capitol”** a **Filarmonicii „Banatul”** opt formații reprezentative pentru genurile înscrise pe frontispiciu: „**Cătălina Beța Dynamic Trio**” din București (alături de talentata vocalistă protagonistă evoluând ghiaristul **Ciprian Pop** și pianistul **Albert Tajti**); „**Bende Zsolt / Kovács Linda Quartet**” din Anglia și Ungaria (ghitaristul și vocalista înscrși pe generic fiind acompaniați de o secție ritmică alcătuită din contrabass-istul **Bögöthy Ádám** și bateristul **Hollé Maximilian**); „**Wildflowers Band**” din Ungaria (cu **Suba Attila** - vocal, **Vertes Péter** - baterie, **Matray Csanad** - gitară, **Tóth Tivadar** - bass, **Madve Balász** - harmonica de gură); „**Explorer Duo**” (tandem bănățean al gharistilor **Ion Dorobanțu** și **Dan Alex Mitrofan**, cu invitatul lor **Lucian Nagy** la saxofon tenor și percuție); „**Alex Pădureanu Trio**” din București (precocele pianist apreciat pentru viteza sa evoluând în trio cu bass-istul **Laurențiu Horja** și

bateristul **Albert Gheorghe**) – cele cinci formații înainte amintite fiind prezente *în premieră* la **Gala timișoreană**; alături de ele am aplaudat revenirea de succes pe același podium a **Trio-ului** (timișorean) avându-l ca protagonist pe **Mircea Bunea** - gitară și vocal (cu **Victor Miclăuș** - gitară bass, **Gore Teodorescu** - baterie); a grupului (timișorean) „**Bega Blues Band**” condus de bass-istul **Johnny Bota** (cu bateristul **Lică Dolga**, saxofonistul și percuționistul **Lucian Nagy**, claviaturistul **Toni Kühn**, vocalista **Maria Chioran**, trompetistul **Flavius Ștefan Olariu** și violonistul invitat **Sașa Bota**) precum și a unui **Quartet** belgrădean de jazz (compus din **Miodrag Gino Maljokovič** - baterie, lider, **Goran Potič** - gitară, **Branko Markovič** - contrabass și **Beti Đorđević** - vocal).

Continuând **Stagiunea de Jazz** derulată la **Teatrul Act** din București în parteneriat cu postul **Radio România Cultural**, în seara de 14 noiembrie a avut loc Concertul susținut de pianistul **George Natsis**, contrabass-istul **Adrian Mircea Flautistu**, bateristul **Vlad Popescu** și trompetistul invitat **Sebastian Burneci**, instrumentiști prezentați de coordonatorul

Stagiunii, redactorul **Cristian Marica**. Nici la acest concert nu am putut lua parte, întrucât în perioada 14 – 17 noiembrie m-am aflat ca prezentator al celor patru recitaluri – două la **Clubul „Diesel”** și alte două la **Opera Maghiară din Cluj** – oferite sub egida „**Transilvania Jazz Festival**” (directoare **Simona Hodoș**). Ne referim la Trio-ul condus de apreciată noastră vocalistă **Teodora Enache**, secondată de **Sorin Terinte** - pian și **Berkes Balász** - contrasbass, ca și la înzestrata vocalistă, saxofonistă, flautistă și percuționistă portorică **Shekinah Rodz** acompaniată într-un recital de **Latin Jazz & Afro-Borikén Jazz** de către francezii **Olivier Gatto** - contrabass și regie muzicală, **Thomas Bercy** - pian, **Michaël Chevalier** - trompetă, **Bertrand Noël** - baterie, percuție, – **Festivalul** vizînd odată în plus o eventuală ulterioară investire a municipiului ardelean drept **Capitală culturală europeană...**

Peste numai câteva zile am prezentat în data de 24 noiembrie „**Victoria Jazz Festival**” din orașul transilvan cu acest nume. Deschisă de charismatica vocalistă / co-prezentatoare **Mădălina Huștiu** însoțită de **Victor Hoajă** - claviaturi și **Vasile Silea** - baterie, cea de a treia ediție festivalieră a inclus mai întîi grupul brașovean „**DN 1**”, grup reunindu-i în interpretarea unui mănunchi de teme swing pe **Florin Gîrbacea** - baterie, **Florin Pârlea** - contrabass, **Florin Bălan** - claviaturi, **George Șomu** - saxofon alto și saxofon sopran, plus o prezență vocală feminină deosebit de pregnantă și

interpreți au generat un incitant moment de **jam session** în care s-a implicat și inițiatorul / organizatorul manifestării, **Victor Hoajă**.

Una dintre cele mai reușite ediții ale emisiunii „**Jazz pe românește**” în versiune live transmisă în direct de postul **Radio România Cultural** s-a desfășurat în seara de 26 noiembrie, în **Studioul „Alfred Alessandrescu”** al **Societății Române de Radiodifuziune**, cu participarea în calitate de gazdă a **Big band-ului Radio** dirijat de **Ionel Tudor** (soliști instrumentiști: ghitaristul **Marian Georgescu**, saxofonistul **Cristian Soleanu**, trompetiștii **Emil Bâzgă**, **Dan Nicolau**, clarinetistul **Nicu Tănase**, pianistul **Andrei Tudor**) ca și a unor tineri invitați: **Trio-ul** în frunte cu **Alex Pădureanu** - pian (19 ani, student în anul I la **Universitatea Națională de Muzică**), **Laurențiu Horja** - ghitară bass, **Albert Gheorghe** - baterie și admirabilul grup „**Jazzapella**” – sextet vocal ce îi alătură, într-o omogenă structură armonică, marcată de un bun sincronism ritmic, pe **Raluca Stoica**, **Ana Cristina Leonte**, **Elena Moroșanu**, **Zoltan Andras**, **Mircea Mutulescu**, **Bogdan Tudor**.

Am asistat cu satisfacție la spectacolul de swing „**My Way**” avîndu-l ca protagonist pe vocalistul și showmanul **Horia Brenciu** care s-a produs cu brio în fața unei asistențe umplînd la refuz **Sala Palatului** din București (29 noiembrie), apoi de a doua zi am fost... maestrul de ceremonii al ediției a IV-a a sărbătorii muzicale „**Timișoara Capital Jazz Festival**”

atractivă: **Anca Pârlea**. În partea a doua a seriei a evoluat cu deosebit succes, întrucât aflat într-o formă de zile mari, grupul de blues „**Trenul de noapte**” din București avîndu-l drept lider, compozitor și textier, vocalist și interpret la harmonica de gură (muzicuță) pe **Marcian Petrescu** sprijinit în demersul său scenic de **Rareș Totu** - ghitară, **Șebi Joo** - ghitară bass, **Constantin Bărbășelu** - baterie. În final cei patru

organizată de **Marius Giura** la **Liceul de Artă „Ion Vidu”** (30 noiembrie, 1 decembrie 2012), festival subintitulat astfel fiindcă și municipiul de pe Bega aspiră în viitor la titlul de **capitală culturală europeană**. Dar despre aceste ultime două evenimente artistice ale unei luni superplină de jazz și blues – în următorul număr al revistei.

Ecourile toamnei

Marin VOICAN-GHIOROIU

Romanță dragă, parcă ieri erai o domnișoară care pășea întâia oară prin fața sfintei Catedrale ("Înălțarea Domnului") din cetatea de scaun a Târgoviștei, apoi ai trecut pe aleea castanilor și teilor decorată cu penelul măiestrit al toamnei mirifice și te-ai întâlnit cu noi, cei care te iubim de-o viață.

Ca de fiecare dată ți-ai făcut apariția, surzătoare și, cu grație divină, te-ai așezat pe „tronul” de Regină, bine meritat, iar concurenții, veniți din întreaga „România Mare”, s-au întrecut în cadrul Festivalului de Romanțe

“CRIZANTEMA DE AUR” - Secțiunea interpretare, să-ți cânte compoziții (*vechi și noi*) dintre cele mai frumoase romanțe: “*Sub vișinul înflorit*” - Ion Paschill ; “*Să nu ne despărțim*” - Gherase Dendrino ; “*De-ar ști omul ce-l așteaptă*” - Paraschiv Oprea ; “*De ce ai fi tristă*” - Gheorghe Crețu; “*Scrisoare către mama*” - Mircea Ciududean; “*Mi-e dor*” - Nelu Danielescu; “*De ziua nunții tale-ți scriu*” , “*Pe lângă boi*”, “*Pe sub fereastră trece-un râu*” - Vespasian Vasilescu; “*Mi-e dor de nopți cu lună plină*” - Ionel Băjescu Oardă; “*Îmi pare rău*” - Titel Popovici; “*Mai am un singur dor*” - Guilelm Șorban; “*De ce nu vii*” - Nelu Danielescu; “*În gara stelelor aprinse*” - Marin Voican-Ghioroiu; “*Te-aștept pe același drum*” ; “*Cine iubește, iartă*” - Aneta Stan; “*Când eram copil odată*” - Năstase Ionescu.

În cele două seri “regale” au cântat în recital câștigătorii din anii trecuți: Corina Dragomir și Silvia Gonciar din Republica Moldova, Ina Dincă - câștigătoarea Trofeului “CRIZANTEMA DE AUR - 2011” și distinsul artist PETRE GEAMBAȘU cu orchestra sa, care a încheiat gala de premiere. Dumnealui a venit la Târgoviște după șapte ani de la câștigarea Trofeului și a încântat spectatorii cu o interpretare de excepție a melodiilor din perioada de

aur a muzicii românești: “De-ai fi tu salcie la mal” de H. Moculescu și “De-ar fi să vii” de Al. Wilmanyi. Alături de charismaticul Petre Geambașu, dragă REGINĂ, ți-a cântat și iubita artistă Doina Spătaru, dovedit că-i sună vocea exact ca în anii tinereții, căci prin dăruirea scenică “superbisima” divă a beneficiat de aceleași dulci “izvoare cristaline” triluri sonore... pornite din inima unei îndrăgostite de muzică...

ROMANȚĂ iubită, ți-am observat emoția când s-au decernat premiile și surâsul tău cald a adus bucurie în sufletele laureaților:

GHEORGHE LEORDEAN, câștigătorul Trofeului Crizantema de aur, iar **Locul I** i-a fost acordat artei

RODICA ANGHELESCU de la Ansamblul “Ciocârlia” al MAI-ului, fiind aplaudată la scenă deschisă pentru prestația avută, demonstrând că-i o artistă completă: interpretează de muzică populară și clasică (de operă și operetă, lieduri, prelucrări folclorice), grațioasă, voce studiată, timbru plăcut, mișcare scenică de adevărată stea a noii generații a muzicii

românești. **Locul II** a fost ocupat de către RAISA BĂRNAZ, iar **Locul III** de INA CRISTEA. Premiul „Voce cu parfum de Crizantemă”, acordat, ca în fiecare an, de soprana Felicia Filip, i-a revenit lui **Alexei Ștefanco**. Premiul special acordat de către Școala de Artă Iași „**Titel Popovici**” a mers către **Lilica Ioniță**, în timp ce **Premiul special** oferit de Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural a Județului Dâmbovița a fost acordat **Casandrei Maria Hauși**. De asemenea, Municipiul Târgoviște a oferit un premiu special **Eugeniei Moise Niculae**, iar Consiliul Județean Dâmbovița a acordat un premiu **Vioricăi Moraru**.

Rodica Anghelescu

În lumea fadoului

Madeleine KARACAȘIAN

Cea mai pură expresie a sufletului portughez, Fadoul este mai mult decât un cântec. El este o manifestare muzicală a simțirii portugheze, acompaniată mereu pe corzile melancolice ale chitarei portugheze.

Pentru a înțelege mai bine universul și, mai ales, istoria acestui cântec din Lisabona, este esențială o vizită la Muzeul Fadoului din capitala lusitană. El este situat în inima cartierului Alfama, unul dintre cele mai vechi, dar și adesea asociat cu acest cântec-simbol. Atât în Alfama, cât și în vechile și popularele cartiere Chiado, Alcântara, Bairro Alto, Garça, Castelo, Mouraria sau Madragoa întâlnești la tot pasul străduțe, piațete, cafenele, cluburi, taverne și așa-numite „case ale Fadoului”, în care răsună la mai toate orele zilei, dar mai ales seara, această muzică apărută la Lisabona pe la începutul secolului al XIX-lea, Fado însemnând destin, soartă. Temele cele mai des întâlnite sunt celebrele *saudade* (cântece de alean), despre dor sau tristețe, transpuse în povestioare cotidiene.

Fadoul trebuie ascultat pentru a fi înțeles și cel mai potrivit loc este muzeul care îi este dedicat într-o clădire modestă, alcătuită din parter și etaj dintr-o populară piațetă cu localuri, de unde se revarsă muzica, dar și mirosul de sardine la grătar, specifice acestui spațiu din apropiere de fluviul Tajo – Largo de Chafariz de Dentro nr. 1

Odată intrat în acest univers, pașii vizitatorilor sunt îndrumați, prin cască, în acordurile muzicii Fado, prin sălile unui muzeu frumos amenajat și inaugurat pe 25 septembrie 1998, pentru a trăi în ambianța, ritualurile și emoțiile legate de cântecul urban al Lisabonei.

Dar încă de la intrare, un vast panou îți aduce la cunoștință că, pe 21 noiembrie 2011, Fadoul a fost declarat de către UNESCO drept „Patrimoniu cultural imaterial al umanității”.

Expoziția permanentă a muzeului folosește o succesiune de mijloace audio-vizuale, pentru a-l introduce pe vizitator în istoria

Fadoului, a locurilor lui de origine, în răspândirea lui prin intermediul scenei, radioului, discurilor și filmului, cât și prin marii lui vocaliști și instrumentiști. O bogată iconografie, hărți, partituri, afișe, ziare, discuri, cărți, fotografii ilustrează principalele modalități de consacrare și de mediatizare a Fadoului.

Într-o vitrină cu chitare, la loc de cinste se află cea construită de Manuel Pereira dos Santos din 1890, cât și cea a lui Luis Carlos de Silva din 1920. La începutul secolului al XX-lea, Fadoul a fost inclus și în vodeviluri sau operete, apoi în 1910, acest cântec urban pătrunde și în artele plastice, cum ar fi „O, Fado”, o pictură emblematică în ulei de José Malhoa, lucrare care a jucat un rol foarte important în iconografia Fadoului, cu personaje inspirate din realitate,

urmată de o altă pictură-triptic - „O, Marinheiro” de Constantino Fernandes (1913). Apoi aflăm că un decret de lege din 6 mai 1927, avea să aducă schimbări majore în contextul interpretării Fadoului, reglând problema cenzurării versurilor, a definiției și a spațiilor adecvate interpretării, a implementării unor costume potrivite pentru spectacol. Treptat, audierea acestei muzici avea să devină un ritual în „casele Fadoului”. Aceste schimbări aveau să consolideze profesionalizarea interpreților, autorilor și instrumentiștilor. Tot atunci, Fadoul pe versuri anonime s-a asociat cu grupuri ilustre de poeți populari, apoi cu creații ale celor erudiți. Centrul de

documentare al muzeului posedă o bibliotecă de specialitate și o bază de date, cu informații despre sute de personalități din lumea Fadoului – poeți și compozitori, vocaliști și instrumentiști. Astăzi, într-un auditoriu, special amenajat, rulează permanent înregistrări cu diferiți interpreți.

Propagarea Fadoului a început în anii 1930 în Africa și în Brazilia, abia în anii 1950 ajungându-se la internaționalizarea lui, proces care avea să se consolideze grație celei ce a fost Amália Rodrigues (1920-1999), interpretă atât de îndrăgită pretutindeni, inclusiv în România, încă de la primul ei turneu din 1969.

Această „regină a Fadoului” a rămas un model nedepășit de interpretare a genului, fiind și prima care a folosit texte ale unor poeți celebri, precum Camões, do Carmo, Braga, Pessoa sau Alegre.

Nu puteam să nu vizitez și Casa-Muzeu „Amália Rodrigues”, situată în cartierul central Rato, dar la capătul unei străzi lungi, la nr. 193 de pe Rua de São Bento. Este casa în care artista a locuit din 1955 până la sfârșitul vieții, după care a fost creată Fundația care îi poartă numele. Apartamentul se află la etajul unu și doi, păstrând o atmosferă de mare intimitate, cu o amprentă distinctă a personalității artistei. Alcătuit dintr-un hol, sufragerie, salon, anticameră, camera Amáliei și un dormitor, micul apartament atrage atenția printr-o serie de lambriuri cu plăci de *azulejos*, mobilier portughez, englezesc și franțuzesc – canapele, console, pendule, fotolii, scaune - covoare orientale, câteva portrete (pictură, sculptură) ale vedetei, obiecte de cult, medalii și decorații, rochii și bijuterii de scenă, un pian Petrov și foarte multe fotografii – singură sau cu diverse personalități (cu Papa Ioan Paul II, cu Julio Iglesias, cu fotbalistul Eusebio și cu mulți alții).

În sfârșit, nu puteam părăsi Lisabona fără să vizitez mormântul acestei artiste care și-a pus pecetea asupra culturii și tradițiilor din capitala portugheză. Inițial, în 1999, Amália Rodrigues a fost înmormântată în cimitirul Prazeres, pentru ca, în 2001, rămășițele ei să fie strămutate în Panteonul Național, alături de cele ale unor personalități ale statului. Este prima femeie printre cei mai iluștri fii ai neamului, mormântul ei fiind singurul vegheat mereu de un imens vas cu flori proaspete din partea admiratorilor.

Turneu în Sri Lanka

**PREMIUL SPECIAL pentru artiștii
Operei Comice Pentru Copii**

Briza Oceanului Indian, superba panoramă de pe terasa de la Global Tower din Colombo, capitala Sri Lanka și ploaia de artificii ocazionate de trecerea în noul an, cu patru ore și jumătate mai devreme față de România, au însoțit evoluția de excepție ale

baritonul Daniel Filipescu și trupa de balet a Operei Comice (în turneu a fost invitată și scenografa Viorica Petrovici, Director de Imagine) au stârnit senzație, au fost aplaudați minute-n șir și răsplătiți la final cu SPECIAL AWARD 2013.

PREMIUL SPECIAL pentru SPECTACOLUL ANULUI – “MAGIA MUZICII” susținut de OPERA

COMICĂ București a fost înmănat de către organizatori Smarandei Oțeanu Bunea, prefațând astfel succesul extraordinar pe care artiștii săi aveau să îl obțină, de fapt să îl reediteze (pentru a patra oară!) în India, la Mumbai, cu ocazia participării la cea de-a XII-a ediție a International Childrens Festival of Performing Arts. Un eveniment găzduit de superba Shri Shanmukhananda Auditorium și despre care vă vom povesti în numărul viitor.

Text și foto:

Oana GEORGESCU

artiștilor Operei Comice din București. În frunte cu Directorul Fondator Smaranda Oțeanu Bunea și cu actrița Stela Popescu, guest star, ei au fost invitați să susțină chiar la trecerea dintre ani un spectacol extraordinar cu “Magia Muzicii” pe scena amplasată special în aer liber. Acesta a fost susținut în prezența unor importante personalități din fostul Ceylon, a elitei din Colombo, a membrilor Corpului Diplomatic, a familiei Ambasadorului Cornelia și Victor Chiujea sau a Doinei și lui Dan Petrescu, experți la Banca Mondială și stabiliți pentru un timp în Capitală. Tinerii soliști Roberta Enișor, Bogdan șerban și Jennyfer Dumitrașcu, soprana Oana șerban și

Familia Iglesias

Octavian URSULESCU

Imaginea alăturată îl înfățișează pe Julio Iglesias înaintea unui concert important, înconjurat de întreaga sa familie: soția Miranda, Michael, Rodrigo, gemenele Victoria și Cristina, mezinul Guillermo (se știe, el mai are dintr-o căsătorie anterioară 3 copii, dintre care Julio jr., dar mai ales Enrique au îmbrățișat la rândul lor cariera muzicală). M-am cunoscut cu Julio la a doua ediție a festivalului internațional "Cerbul de

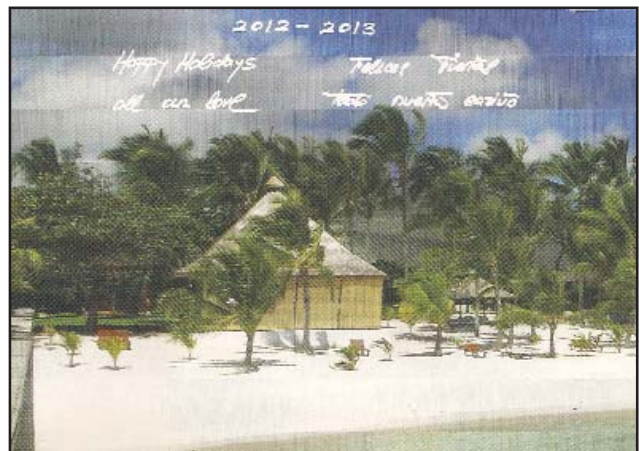

aur" de la Brașov, am fost atunci nedespărțiți, pe urmă am ținut legătura, am corespondat. La revenirea sa pe o scenă din România, după exact 30 de ani (mă refer la concertul de pe stadionul Cotroceni, din 1999), ne-am revăzut, m-a invitat să-i prezint spectacolul, am făcut-o, benevol (Mișu Cernea și Joey de Alvare considerând probabil că trebuia să mă plătească Julio!). Ar fi fost un concert destul de reușit (în deschidere au cântat Monica Anghel și orchestra Ionel Tudor), dacă n-ar fi fost un eveniment nefericit, datorat în întregime organizatorilor. Aceștia n-au anunțat clar că recitalul vedetei spaniole (cu domiciliu actual la Miami, în Florida, și la Punta Cana, în Republica Dominicană) va

începe la ora 21, pauza lungă creînd nervozitate în rândul unui public eterogen (rămân la părerea că Julio nu este pentru stadion, ci numai pentru sală!). Colac peste pupăză, la ora 21 a sosit președintele Emil Constantinescu, care avea locuri în primul rând: s-a strecurat discret, dar organizatorii au făcut gafa de a proiecta pe ecran sosirea sa. Să te ții huiduieli, parte din motive politice, parte datorită faptului că spectatorii asociau întârzierea, cum credeau ei, așteptării acestuia! Julio, lângă mine, pregătit să urc să-l prezint, m-a luat uimit de mîină, întrebîndu-mă: "De ce huiduie spectatorii?". I-am explicat, în viteză (asta mai lipsea, să întârzi și eu!), drept care a ținut la microfon un curs despre respectul ce trebuie acordat președintelui... Am petrecut zile frumoase atunci împreună (a plecat, a revenit, din cauza ploii), emoționat fiind până la lacrimi când i-am arătat fotografiile din 1969; ce tineri și frumoși eram!

După un timp am găsit la redacție o carte despre el, în manuscris, aparținând unei admiratoare, membră a Fan-Club-ului său mondial. I-am explicat fetei că manuscrisul nu face obiectul activității noastre, dar i-am publicat câteva articole, unul de la o întâlnire a fanilor cu Julio, la Paris. Și iată că vine a doua sosire a lui Iglesias în România, de această dată un turneu național, în altă organizare (mai proastă – vezi scandalul cu rândurile din față la concertul bucureștean). Am recomandat-o organizatorilor pe fata în cauză, absolventă a facultății de limba spaniolă și au inclus-o în staff-ul de

turneu. Concertul de la București fusese programat tot pe arena atât de dragă inimii mele, distrusă de obtuzitatea Băncii Naționale – e vorba de stadionul din Cotroceni al celei mai minunate echipe de fotbal din lume, Progresul, devenită F. C. Național (am rămas trei suporter fanatici și nostalgici: eu, Radu Cosașu și Mircea Vintilă, chiar dacă nu acestuia i se comandase un imn, "Cavalerii frunzei de platan", ci lui Ioan Gyuri Pascu). Tot așa, am prezentat concertul (probleme și mai mari cu sonorizarea, de această dată!) și în culise am reîntâlnit-o pe domnișoara căreia îi îndeplinisem visul vieții (ulterior a ajuns să lucreze pentru Iglesias la Punta Cana!!): în bunul stil autohton (își "făcuse treaba", nu?), mai să nu mă recunoască! Facerea de bine la români... În culise, Julio l-a băgat într-o ședință ad-hoc pe maestrul de sunet, cu tunete și fulgere, dar nu știu cât era acesta vinovat de nemulțumirea firească a publicului: Iglesias are o abordare intimistă, caldă, nu posedă genul de voce cu care să domine un

stadion cu 15.000 de oameni... La ultima sa prezență la București (sper să revină, chiar dacă și-a anunțat apropiata retragere) n-am fost acasă, nu ne-am văzut, nu știu cum a fost, dar sper că mai bine, pentru că, indiferent de trecerea anilor, artistul are aceeași charismă unică. Îi mulțumesc pentru faptul că n-a uitat articolele publicate în aceste pagini, trimițându-ne an de an imagini la zi cu familia sa.

Ce a fost? Ce va fi?

Octavian URSULESCU

Continuăm ancheta începută în numărul trecut, în cadrul căreia am adresat creatorilor de muzică ușoară două întrebări simple: 1. Cum a fost anul 2012? 2. Ce planuri, ce perspective aveți pentru 2013. Astăzi, alți doi compozitori ne răspund și așteptăm în zilele următoare s-o facă și Horia Moculescu, Dan Dimitriu, Ionel Tudor, Dan Ardelean, Mircea Drăgan, Andrei Tudor, Mihai Alexandru, Mihai Constantinescu, Victor Socaciu, Adrian Ordean.

Virgil Popescu

1. În afară de o intervenție chirurgicală la genunchiul stîng, pe care am depășit-o cu bine, pot spune că 2012 a fost un an bun. Cred că se putea mai

bine, dar "mai binele" îl las în seama lui 2013. Faptul că mi-am putut permite un concediu de 10 zile la Barcelona m-a mulțumit mult, sper ca și 2013 să-mi rezerve plăcerea unui concediu în străinătate. Activitatea la grădinițele muzicale unde predau a funcționat normal, adică foarte bine. Satisfacția cea mai mare rămâne totuși creația. Am reușit să finalizez două melodii cu Ozana Barabancea ("S-a-ntâmpat cândva", "Visul"), încă două cu Monica Anghel ("Tangoul dragostei noastre", "Eram atât de tineri"). Am reușit să câștig un premiu II la secțiunea "Creație" a festivalului "Mamaia copiilor" cu melodia "Nu mai trage, Cupidon!", cântată de Miruna Pînzaru, și tot locul al doilea, de asemenea la "Creație", la festivalul organizat de Claudia Mirișescu la Brașov, "Fulg de nea", cu piesa "Cea mai cea", interpretată de aceeași Miruna Pînzaru. Menționez că versurile la toate titlurile de mai sus sunt semnate de George Popovici. Am mai reușit să înregistrez cu Silvia Dumitrescu, într-o manieră caracteristică ei, cântecele "Inimi hoinare", "Vreau să mint și eu" (de pe albumul meu de autor cu Oana Sîrbu,

"Un altfel de portret") și "Nu mai trage, Cupidon!". Sunt extrem de mulțumit de ce a ieșit și am fost nevoit să constat o dată în plus că Silvia Dumitrescu este o artistă ajunsă la maturitate profesională, cu o personalitate bine conturată, capabilă să realizeze interpretări-unice. Drept care cred că ne vom continua colaborarea și în acest an. Multe satisfacții mi-au adus și "cântările" cu Trio Puiu Pascu. Jazz-ul și studiul zilnic la chitară-bas mă fac să mă simt ca un adolescent care descoperă încă nebănuitele minunății pe care ți le poate oferi muzica. Și nu în ultimul rând, o satisfacție deosebită mi-a oferit-o și colaborarea cu Nicu Alifantis, în proiectul "Simphonicu". Am orchestrat în jur de 10 melodii ale lui Nicu, pentru o formulă inedită, camerală: două viori, violă, cello, contrabas, flaut, oboi, corn și cor mixt. Am susținut două concerte, la Alba-Iulia și Bacău, eu fiind în postura de dirijor, dar și de chitarist-bas, uneori. A fost multă muncă, dar bucuria a fost imensă: mi-am reactivat toate cunoștințele acumulate la Conservatorul din Iași, iar mentorul meu Sabin Păutza mi-a fost în gând la fiecare repetiție și concert.

2. Nu prea am multe de spus. Dacă aș putea aș continua ce am început în 2012 (am amintit de câteva proiecte în răspunsul anterior), dacă mi-aș mai putea permite un concediu în străinătate, dacă grădinițele muzicale ar funcționa la fel ca până acum, dacă Nicu Alifantis ar mai primi din țară solicitări pentru spectacolul "Simphonicu", dacă aș mai progresa un pic la bass în așa fel încât să pot improviza la tempourile rapide pe care le dă Puiu Pascu la concerte... credeți-mă că ar fi perfect! A, mai e ceva: să fiu sănătos, ceea ce vă doresc și dumneavoastră!

Andrei Kerestely

1. Anul 2012 a adus pentru inginerul de sunet Andrei Kerestely și pentru studiourile Kerestely o serie de proiecte interesante, atât în domeniul clasic, cât și în cel dance/pop. În partea de sus a listei se situează faptul că s-a continuat poate cel mai consistent, mai masiv proiect din România, început în vara lui 2011 – materialul pentru dublul CD al lui Marcel Pavel, înregistrat cu și la Filarmonica "George Enescu", un excepțional debut românesc ca amploare și calitate.

Gabriel Cotabiță a creat un album deosebit de frumos și interesant, cu piese ce l-au consacrat, reorchestrate într-o manieră ce le conferă un nou statut. La rândul lui,

Cătălin Crișan a reușit să dea la iveală un nou album, cu piese speciale având versuri dibace și pline de har. De menționat este și albumul de debut al lui Teo Milea, un pianist remarcabil, care face legătura între clasic, modern și, dacă vreți, muzica de film într-un mod inedit și plăcut. Cvartetul Anima tocmai finalizează un nou album, cu piese celebre rearanjate pentru această formulă consacrată. Între marile proiecte se află desigur mici, dar importante sesiuni de înregistrări cu artiștii fideli studiourilor Kerestely, între mulți alții numărându-se Ștefan Bănică jr., Petre Geambașu și Doina Spătaru, Traffic Strings, Fuego – artist care va finaliza în 2013 un album de autor cu Jolt Kerestely. De asemenea, o colaborare "pe teren" cu Grigore Leșe, concerte la care am asigurat atât sonorizarea, cât și înregistrarea, cel mai recent fiind găzduit de Filarmonica din Chișinău, într-un cadru excepțional, de Ziua Națională a României. Tot pe latura muzicii tradiționale se înscriu înregistrări cu artiști din Iran

și Anglia. A nu se uita nenumăratele mixaje și remixuri pentru artiști din sfera așa-zis comercială. Din păcate, pentru compozitorul Andrei Kerestely nu a rămas mult timp la dispoziție, doar câteva piese, ce se pot număra pe degete...Asta poate și pentru faptul că nu mă simt atras de "cerințele momentului" - o muzică lipsită de conținut și calitate. Am fost onorat ca, în toamnă, să fac parte din juriul festivalului internațional "Dan Spătaru" de la Medgidia.

2. Prioritățile ar fi finalizarea proiectelor încă în derulare, achiziționarea de noi echipamente pentru studio și mai mult timp pentru compoziție. Dacă timpul îmi va permite, voi încerca să arăt că se pot face piese "comerciale" de calitate, care să aibă atât melodie, cât și mesaj, nu doar ritm, trei armonii banale și texte (în nici un caz versuri) elaborate prin metoda copy/ paste, unde "artista" își pierde identitatea (asta dacă a avut vreuna!). Se pare că din acest motiv, agresat doar cu asemenea "producții muzicale", ascultătorul

cade într-un automatism care nu duce decât la dezinteres pentru calitate, pentru artă în general – pentru că arta pare să fie exclusă din "compozițiile" momentului. Totul pare făcut la indigo, pe bandă rulantă sau "la kilogram", cu toate acestea nimeni nu se plânge, "treaba" merge înainte...E nevoie de oameni înzestrați, dar și educați, creatori sensibili care să poată invoca imagini, tablouri sau, de ce nu, chiar adevărate povești sau scenarii în mintea ascultătorului. 2013 va aduce și un nou "site" al studioului Midi Sound, mai interesant și mai practic, un "site" unde creatorii își vor putea "uploada" materialul, pentru a putea obține un mixaj și un master de calitate. Înregistrările "pe teren" vor prezenta un interes crescut, pe de o parte datorită bogăției sonore conferite de anumite săli și spații, iar pe de alta de provocările tehnice ce apar. Un proiect 2013 este și un album cu o voce pe care o găsesc foarte specială...de fapt ar fi chiar două... să vedem cât timp voi găsi, mai ales că voi deveni, în premieră, și tată!

Români în Țara Sfântă

Lelia CÂRSTEA

Primele zile ale anului 2013 au găsit numeroși artiști români în turneu în Israel: Fuego, Irina Loghin, Maria Buză, Loredana Groza, Ștefan Bănică jr., Natalia Guberna au încântat publicul și mai ales pe toți localnicii

N. Guberna, I. Pincu

de origine română, dornici de cântec și vers în limba maternă... Aflată pentru prima dată în Israel, la invitația

cunoscutului impresar Pincu Itzhak (director al "Paz Production"), Natalia Guberna i-a cucerit pe spectatori

cu cântecele sale "liniștitoare" (cum i-a spus unul dintre ei), selecționate din albumul său de succes "Best of" editat de Ovo Music, dar nu s-a dat în lături să abordeze câteva hore și sârbe, alături de Leon, gazda restaurantului. Iar la final s-a prins într-o "Periniță", unde a avut surpriza de a-și întâlni un coleg de liceu venit în excursie! În spectacol a evoluat și cunoscuta artistă din Basarabia, Ana Barbu, mama frumoasei Natalia Barbu. Încântată de vizitele la Ierusalim și Bethleem, Natalia Guberna are deja câteva noi oferte de turneu în Țara Sfântă.

“Human Emotion” CU Plastik Charm

Oana GEORGESCU

Lansată în 2009, *Plastik Charm* este una dintre cele mai de succes trupe de muzică electro-rock din București. Cu E-One (Ioan Nacu) la chitară și voce, Mike Dragomir (chitară bass), Daniel Iudean (tobă/percuție, backing vocals) și Adrian Klein (sintetizatoare și efecte speciale), trupa a confirmat în zecile de concerte susținute și mai ales cu videoclipul “Human Emotion”, primul single lansat în 2012. Piesa a fost înregistrată în București folosindu-se echipamente vintage pentru a reda un sound natural electro-rock. Celebrul producător britanic Adam Whittaker și-a pus semnătura și a dat girul băieților pentru “Human Emotion”, piesă pe care a decis, alături de managerul general al casei de producție SpaceRay Music, să o mixeze și să o masterizeze. Cel care a lucrat cu nume precum Amy Winehouse, Peter Gabriel, Mark Ronson, Kate Nash și Lily Allen a mai produs în România albume ale trupelor *Grimus*, *Toulouse Lautrec*, *Vama* și *Luna Amară*.

Ioan (E-One) și Adrian, care este și producător muzical, au fost aceia care, timp de câteva luni, au conturat sound-ul de bază al trupei, fiind o “*mixtură foarte bine dozată de rock alternativ, pop și electronic*”. Piesele lor sunt dinamice, dansante și melodioase. *Plastik Charm* a fost creată și dezvoltată pe baza unui stil propriu, ce îmbină teme dintre cele mai diverse, sintetizatoare și idei componistice. Trupa a câștigat premii la “Global Battle of the Bands”, edițiile 2010 și 2011 (aici au lansat *Vibe* și *Take My Heart*) și a susținut concerte în deschiderea unor nume precum *Madame Hooligan*, *Les Elephants Bizarres*, *Antarctica*, *Manfellow*,

Unifero, *Vunk*. Anul trecut trupa a concertat în deschiderea unuia din cele mai importante festivaluri de gen din România, Ursus Evolution.

Fondator al trupei *Plastik Charm*, Ioan Nacu (E-One) a studiat chitara de la 12 ani sub îndrumarea Claudiei Păun, la Clubul Copiilor. A cântat la început în trupele *Pur și simplu* și *Dublu sens*. Este compozitor și a colaborat cu artiști precum Keo, Skizzo Skills, Dahlia, Alexa Niculae, Ana Băncescu, Florin lordache (au încercat crearea proiectului “Stolen Kites”), Benjamin Rivalet, Cristina “Impact”. Adrian Klein a absolvit Audio Masterclass Engineering la London School of Sound. A produs muzică pentru trupe și artiști din țară și din străinătate -

Beatie Wolfe, Jojo, Metric, Fort Minor, Get Busy Committee, Liz Kay, Matthew Derham, Loredana Groza, Ana Băncescu, Tiger 1, Matt Smith și colaborează cu Antarctica, Agurida Fantastica, Tariful din Clejani. Muzician complex, Daniel Iudean este absolvent al Liceului de Artă din Tg.Mureș (a studiat la început pianul) și al Universității Naționale de Muzică București, secția percuție. La vârsta de 10 ani a

cu un profesorul Iain Sandilands. Timp de un an a cântat în ansambluri de jazz și marching band-uri. Ca student al UNMB, a cântat în ansamblul de percuție *Game* condus de profesorul său Alexandru Matei și a aprofundat muzica contemporană. În 2007 și 2008 a fost percuționistul Ancăi Badiu, iar în 2009 a încercat să pună bazele unei trupei de alternative indie rock. Un an mai

târziu i-a întâlnit pe băieții de la *Plastik Charm* și a câștigat locul I la concursul “*Drumul spre celebritate*” la etapa instrumentelor de percuție, excelând la marimba și vibrafon. Daniel a evoluat alături de Loredana Groza și Agurida Fantastică, Keo, Anca Badiu, Sophia, Dj Wanda, Smiley, Cristi Minculescu. Mike Dragomir este un instrumentist foarte talentat solicitat de nenumărate ori să colaboreze și cu artiști precum: Keo, Skizzo Skills, Puya, St. Peter Production, Phelipe.

La începutul acestui an, talentații muzicieni de la *Plastik Charm* revin în forță pentru a-și lansa cel de-al doilea single, alături de videoclipul al cărei protagonistă este nimeni alta decât actrița Dorotheea Petre, distinsă cu peste 30 de premii naționale și internaționale. Cea care în 2005 era distinsă cu Premiul special al juriului (creat special pentru ea!) pentru cea mai bună actriță la Festivalul de la Cannes, secțiunea *Un certain regard* și declarată Cea mai bună actriță a anului 2007 de către asociația criticilor de film și a jurnaliștilor de specialitate, s-a declarat încântată de colaborarea cu băieții de la *Plastik Charm*.

descoperit instrumentele de percuție și a început să studieze cu profesorul János Kovács. În timpul liceului a colaborat cu Filarmonica de Stat din Târgu Mureș și a susținut recitaluri ca percuționist solo. La 16 ani a câștigat o bursă la Stewart’s Melville College din Edinburgh (Scoția) unde a studiat

Minunea Bianca

Octavian URSULESCU

La Gala "Ion Dacian Junior" din cadrul Festivalului internațional "Viața e frumoasă!", organizat de Teatrul național de operetă "Ion Dacian", a cules ovații micuța de 10 ani Bianca Mihaela Lixandru, care a impresionat prin maturitatea vocii, mai ales că a abordat o piesă de mare dificultate vocală. Dar nu e de mirare, fiindcă eleva Viorelei Filip și a lui Marius Țeicu are la activ nu mai puțin de 63 de premii, dintre care 27 de Trofee și 18 locuri !!! Bianca Lixandru s-a născut pe 10 mai 2002 la București și este elevă în clasa a IV-a la Școala nr. 117, fiind mândria învățătoarei Mihaela Violeta Ioniță. A început să cânte de la 5 ani, seriozitatea preocupărilor părinților vădindu-se și din colaborarea cu terapeutul vocal Gabriela Duțescu.

Bianca este un adevărat copil-minune, reușind să fie cea mai bună în tot ceea ce face. Confirmarea valorii sale o dă selecționarea în echipa "Televiziunii copiilor", remarcabila emisiune a lui Titus Munteanu de pe TVR1, care ar fi putut bate toate recordurile de rating dacă la postul public de televiziune n-ar fi atît dezinteres pentru proiectele românești (vorba ceea, mai bine să se cumpere pe bani grei un format de 2 lei din străinătate!). Talentul de actriță l-a probat în postura de co-prezentatoare a emisiunilor "H... ora prichindeilor" (TVR2, 2008-2011) și "Ghiozdanul cu surprize" (TVH2.0, 2009-2011). Așa încât a venit ca un lucru absolut firesc primirea "Diplomei de excelență"

(de pildă, a fost finalistă a concursului "Vreau să fiu mare vedetă"), a cântat pe cele mai importante scene. Am cunoscut-o la festivalul "Glasul speranțelor" de la Techirghiol, în 2009, când a primit doar premiul III, dar

acolo localnicii sunt mereu favorizați în dauna copiilor valoroși, așa că nu m-am mirat. A cucerit numeroase premii I la festivaluri mult mai puternice, între care "Aurora boreală" din Bulgaria, dar mai ales este o colecționară unică de Trofee. La care din ele să ne oprim? Poate la cel dobândit într-o ambianță mai puțin obișnuită, la emisiunea "Rai, da'buni" de la Antena 2 ("My song contest")? Oricum, peste tot unde a cântat și a fost un juriu competent și corect, notele de 10 au fost pe linie și a plecat acasă cu cupa de aur! E vorba de festivalurile "Lucky kids", "Flori de gheață", "Cântec de stea", "Neghiniță", "Remember", "Ministar cireșar", "Steluțe de mai", "Ghiocelul de argint", "Fiero", "Andantino", "Music for kids radio on line", "Constelația juniorilor" și, cu siguranță, până apar aceste rânduri mai câștigă 2-3 trofee! În competițiile unde a triumfat a cântat adeseori piesa "Let me try" a lui Cristian Faur, cel care i-a compus pentru "Televiziunea copiilor" melodia "Cea mai frumoasă stea". De asemenea, în ultima vreme colaborează cu valorosul compozitor basarabean Liviu Știrbu.

Bianca Lixandru, chiar că ești un copil magic, dulce, afectuos: să nu te oprești până la Hollywood!

cu M. Teicu și C. Chiriac

din partea Clubului de excelență al "Fundăției Dan Voiculescu", trei ani la rând, din 2009 până în 2012, cu șanse mari de "recidivă"!

În prima parte a micuței sale cariere s-a pregătit, a apărut în presă, în numeroase emisiuni radio și TV, a fost protagonistă unor emisiuni de excepție

Arta spectacolului de succes

Suzana CORBU

E foarte greu să însăilezi un „desfășurător” de succes la un show care a avut loc într-o sală mică, darămite atunci când este vorba de un mega-spectacol în fața a 10.000 de oameni! Rețeta ideală este stăpânită perfect, așa cum s-a putut vedea și de această dată, la Focșani, unde în noaptea dintre ani a fost organizat singurul spectacol în care au fost invitate trei mari vedete internaționale, depășind astfel ca anvergură inclusiv manifestările din Capitală. De altfel, președintele Marian Opreșan a oferit vrâncenilor o feerie de sunet și lumini (regia tehnică: Ovidiu Popică), cu artificii de clasă, lasere, efecte pirotehnice, dans modern (trupa de street dance One Beat). Efectiv, timp de 7 ore Piața Unirii a vibrat la unison cu valoroșii artiști de pe scenă, prezentați cu farmec (premieră la acest nivel, datorată Andreei și lui Radu Fornea) de Adelina

Silvia Lăuneanu

Pestrișu. Conform tradiției, atmosfera a fost „încălzită” de Ansamblul folcloric profesionist „Țara Vrancei”, condus de solista Maria Murgoci, cu interpreți,

F. Napoli

dansatori, orchestră, tradiții specifice. Cu mare interes au fost așteptați reductabilii profesioniști din Taraful de la Clejani: în ciuda frigului, au venit cu ore înainte și au făcut probe de sunet, pentru recitalul în care au

Dj Sava, Misha

strălucit, ca de obicei, Ioniță și Viorica de la Clejani, alături de fiica lor Margherita. Adevărate vedete TV, strălucind pe firmamentul emisiunii „Te vreau lângă mine” de la Kanal D, au avut surpriza de a li se înmâna pe scenă diploma și medaliile de aur ale Trustului de presă „Ambasador”.

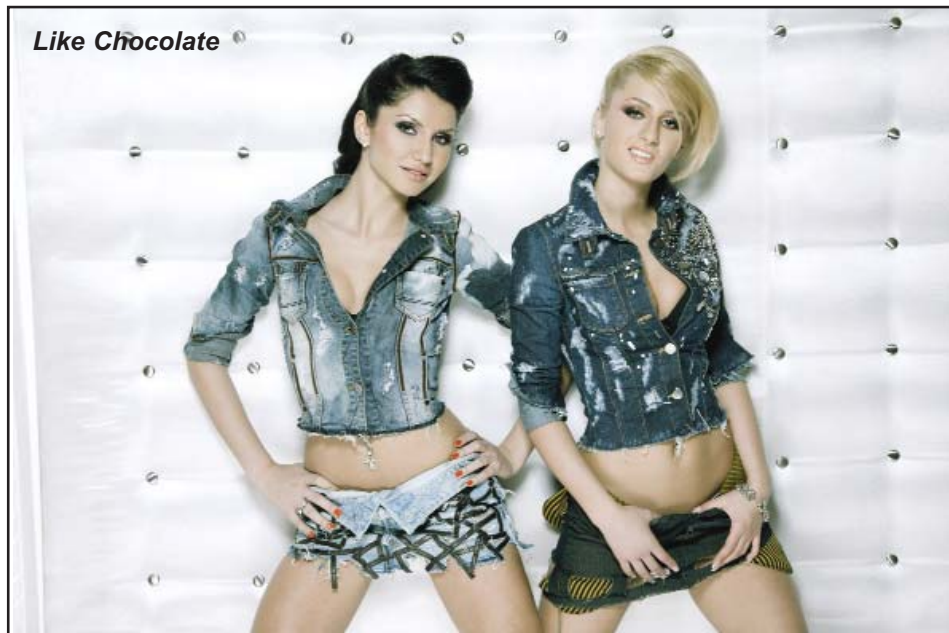
Italianul Francesco Napoli a provocat o adevărată „Francescomania” cu hit-urile sale internaționale, dintre care n-au lipsit „Balla balla 1” (18 săptămâni în topuri, 12 milioane de exemplare vândute

în 44 de țări), „Balla balla 2”, „Piano piano”, „Notte chiara”, „Vamos a la playa”, „Lady Fantasy”. A debutat încă de când era copil, iar când era student la Drept a câștigat la Napoli un concurs, fiind remarcat de un agent german. Din păcate, datorită simplistelor aranjamente dance teutone, cântecele napolitanului și-au pierdut parfumul specific al muzicii ușoare peninsulare... Napoli cântă în 5 limbi, este un adevărat star în Germania, Japonia, Spania, Polonia și România, fiind de

atât de muzicala Misha, căreia îi vom dedica un portret separat.

Like (the trumpet)”, „Love you” sau „Free”.

amintit colaborarea sa cu Ianna Novac și Distinto. În 2010 a lansat în întreaga lume un album foarte bine primit, „Esistere”.

Numeroșii tineri din piață au așteptat cu nerăbdare recitalul duo-ului care domină toate clasamentele cu piese cum ar fi „Lose control” sau „Give it to me”. Buzoianul Constantin Sava, alias DJ Sava, s-a impus atenției în 2007 cu albumul „Love drops”, care a evidențiat colaborarea sa cu Connect-R („Sunshine”). Anterior el a apelat la diverse voci feminine, cum ar fi Raluka (fostă câștigătoare a Trofeului la festivalul internațional „George Grigoriu” de la Brăila!), Cristina, Andreea D., Elena Pavel (buzoianca are la activ zeci de premii la concursuri de muzică ușoară), Dana Nicula. De aproape un an o are alături pe frumoasa și

Opinăm că poate fi o colaborare de lungă durată, fiindcă DJ Sava și

Consacrată în anul 2000 drept „Fata cu vioara” din duo-ul De La Vegas, Silvia Lăuneanu pare tot mai decisă să se dedice unei cariere solistice, cunoștințele muzicale aprofundate fiind de partea sa. Timișoreancă, a primit în dar o vioară la numai... 9 ore de la naștere! Dar părinții știau ce știau, din moment ce Silvia excelează la Liceul de artă „Ion Vidu” din Timișoara, Liceul de muzică „Dinu Lipatti” din București, Conservator. Înainte de a trece la muzica pop, a câștigat nu mai puțin de 27 de premii naționale și internaționale la competiții de muzică clasică. După lansarea din 2000, apare în anul următor, tot cu De La Vegas, pe albumul „Posesiv”, cea mai recentă

Misha au cules ovații cu piesele de succes „Cocktail”, „September”, „I

apariție fiind „Talk to me”, în 2011, cu hit-ul „Nu-i prea târziu”. Fără

nelipsita ei vioară (își pregătește noua imagine), Silvia Lăuneanu a fost exuberantă și în mare vervă. Pe aceleași coordonate s-au înscris Betty și Andra, componentele duo-ului de șoc al companiei „Live artists”, Like Chocolate; Florin Nedelcu crede foarte tare în viitorul lor, după melodiile aflate pe toate buzele, „Da bomb” și „Maria”, reluate în cor de miile de spectatori. Nume de referință al genului hip-hop, fostul component al trupei La Familia, Puya (pe numele real Dragoș Gărdescu), aduce în cântecele sale „regulile nescrise ale străzii”, deprinse în cartierul Balta Albă al copilăriei. Are 33 de ani, este pe scenă de la 17 și s-a impus în 1997 cu albumul „Băieți răi”.

O istorie agitată a adus pe scenă o titulatură americană de legendă a genurilor pop, dance, hip-hop, house. C&C Music Factory s-a înființat în 1989 și a revenit pe scenă în 2010, într-o formulă de duet fără legături mari cu componența inițială (Robert Clivillés, Eric Kupper, Scarlett Santana). Numită „Echipa de pe strada 28” sau „Clivillés & Cole” (acesta din urmă a murit însă în 1995), formația are un palmares impresionant: 35 de premii ale industriei muzicale (Billboard, MTV, American music), primul album, editat în 1990, obținând nu mai puțin de 5 „Discuri de platină”! În frunte cu temperamentalul Freedom Williams și cu contribuția trupei de dans One Beat, duetul ne-a reamintit toate titlurile memorabile ale grupului, de la „Get dumb (free your body)”, „Just a touch of love”, „Keep it comin’”, „Do you wanna get funky?” la „Deeper love”, „Let’s rock and roll” sau „Everybody dance now”. Finalul magistralului spectacol s-a desfășurat pe ritmurile retro ale formației Boney M. S-a dansat de zor în piață, toată lumea aducându-și aminte piese cum ar fi „By the rivers of Babylon”, „Ma baker” sau „Rasputin”.

Alături de una din componentele formației Blaxy Girls, le-a adus în scenă, împreună cu o tânără formație de acompaniament, muzicianul american de 49 de ani Brad Vee Johnson, stabilit de 8 ani în România. A primit

de mic educație muzicală, tatăl său fiind preot și pianist de jazz, iar mama cântăreață în corul bisericii evanghelice, așa încât a studiat mai multe instrumente și s-a orientat către jazz, gospel, blues, rock. În 1991 a fost descoperit în Suedia de una din co-fondatoarele formației Boney M, Sheyla Bonnick, care-l invită să cânte alături de ea. Având în vedere numeroasele variante de „Boney M” care tot colindă lumea (unele au fost și la noi), credem că e poate prea mult să-l numim pe Brad Vee Johnson „ex-Boney M”, cum procedează presa; dar, indiscutabil, este un artist talentat, cu charismă. În această atmosferă nostalgică, cei 10.000 de spectatori au plecat către case întrebându-se ce titlaturi celebre le vor fi aduse în dar la Focșani la următorul show!

Speranțe ieșene

Ligia POP

Ca în fiecare an, lașii au propus publicului zeci de spectacole atractive în ultimele săptămâni. În frunte cu profesorul lor de la „Simi Studio”, cunoscutul cantautor Cristian Simionică, micuțele cântărețe, autentice speranțe ale genului, au luat cu asalt scenele în

aer liber sau arena de la „Iulius Mall”, cântând piese cunoscute de muzică ușoară românească și creații ale mentorului lor. Aspirantele la glorie sunt Beatrice

Ungureanu, Isabela Badea, Maria Sabina Simionică, Carla Matei și Teodora Darie. Cele cinci mini-grații sunt atât colege la „Simi Studio”, cât și la Școala „Ionel Teodoreanu”.

Primele patru sunt eleve în clasa a II-a (învățătoare C o j o c a r u Rodica), iar Teodora în clasa a IV-a (învățătoare Ileana Roscan). De subliniat că ambele învățătoare sunt mari iubitoare de muzică, încurajându-și discipolii pe drumul artei.

PACT cu Leo Iorga și Adi Ordean

Oana GEORGESCU

În prezența a peste 400 de spectatori, majoritatea rockeri, s-a lansat oficial o "nouă" trupă ce îi are protagoniști pe nu mai puțin celebrii Leo Iorga și Adi

Ordean. Firesc, au numit-o "Pact", pentru că nimeni nu poate uita vreodată perioada de glorie a formației "Compact", hit-urile pe care le lansau unul după altul, de "vocea" lui Leo Iorga sau de piesele compuse în anii '80 - '90 de chitaristul Adi Ordean. Cu siguranță acele vremuri au revenit odată cu recitalul de excepție susținut de băieții de la "PACT" - Leo Iorga (voce), Adi Ordean (chitară), Alex Ardelean (chitară), Dan Stesco "Polimoog" (clape), Cristi Iorga (tobe) și Marian "Lacke" Mihăilescu (bas). Deschiderea concertului a aparținut piesei "Trenul pierdut", apoi trupa a cântat piese mai vechi, dar și mai noi. Toți cei prezenți, printre care s-au numărat și Georgiana și Ivan Patzaichin (îmbrăcat cu o geacă de "rocker de colecție"), au cântat împreună cu Leo Iorga piese precum "Toamna", "Cine-i vinovat?", "Să te gândești la mine", "Cine ești tu, oare?" sau

"Singur te caut în noapte"... Dintre piesele de pe noul album, pe care-l vor lansa în curând, PACT by Leo Iorga & Adi Ordean au cântat "Ploaia care cade", "Fata care-mi place", "Străzile pustii", "În fiecare zi", "Cheamă un înger", "Nu mă pot opri". Concertul a avut și două momente speciale, apreciate de public - cel în care membrii trupei au interpretat unplugged o serie de cover-uri după piese din repertoriul internațional (Cher, John Lennon, Zucchero, Louis Armstrong) și un al doilea moment oferit de Adi Ordean, care, acompaniat de "clapele" lui Polimoog și "tobe" lui Cristi Iorga, a interpretat un solo de chitară care a ridicat publicul în picioare. Adi Ordean a trecut prin mai multe teme muzicale, de la hard-rock la Imnul național al țării, încheind cu un pasaj din "Turandot" de Puccini. Ei bine, Imnul a fost una dintre marile surprize pregătite de cei șase muzicieni. Ei au cântat fără greșală "Deșteaptă-te române", pe acordurile chitarei "bunicului" Adi Ordean care i-a vrăjit pe toți. "Concertul de lansare a însemnat multe emoții, dar în sensul bun al cuvântului, și multă precauție legată de noul nume. În ultima vreme am evitat să mă mai înregistrez sub vreun nume de trupă, dar acum sunt fericit că am găsit conceptul PACT by Leo Iorga & Adi Ordean împreună cu casa de discuri. Am mare încredere în proiect și cred că tot ceea ce vom face de acum înainte va reînvia ce am făcut împreună cu Adi în perioada COMPACTului din 1988 - 1995. Îl consider genial și cred că este cel mai mare chitarist al

nostru, deși este foarte modest. Sunt fericit că revenirea lui pe scenă a făcut-o alături de mine" - a declarat Leo Iorga. "Ați asistat la un moment decisiv pentru ceea ce va urma. Îmi place noua denumire a

trupei pentru că semnifică exact pactul pe care l-am făcut cu Leo! Trebuie să îl respectăm pentru că este și o promisiune față de ceilalți colegi ai noștri" - a adăugat Adi Ordean.

Festivalul “Om Bun” – 22

Festivalul Național de Muzică Folk “Om Bun” este unul dintre reperatele din calendarul iubitorilor muzicii folk din țara noastră, ultimul eveniment important de gen al fiecărui an. An de an festivalul pune în valoare personalitățile incontestabile ale folkului, dându-le șansa spectatorilor să se întâlnească cu artiștii lor favoriți. Ediția din 2012, cea de-a XXII-a ediție, s-a desfășurat la Teatrul Nottara din București, Sala Horia Lovinescu (deoarece gazda tradițională, Teatrul Ion Creangă din Piața Amzei, se află în renovare) și a avut-o ca amfitrioană pe Maria Gheorghiu, o artistă extrem de îndrăgită.

Festivalul este de fapt un festival-concurs: la preselecția festivalului a fost o luptă extrem de strânsă între concurenți.

Dintre cei 26 care s-au prezentat, au intrat în concurs doar 14, iar dintre cei 14 doar 7 au fost premiați. Dar acum trofeul nu a mai fost acordat, deoarece juriul a considerat că niciunul dintre

concurenți nu s-a ridicat, cu presatația sa din concurs, la nivelul valoric pe care îl presupune acest premiu. Juriul a fost format din Titus Andrei, Mihai-Cosmin Popescu, Maria Gheorghiu și Alex Revenco, concurenții fiind din Botoșani, Brăila, Ploiești, Vaslui, Bacău și București.

Au fost 3 zile de spectacol, iar recitalurile au fost susținute astfel: Luni - Nicu Alifantis (în decursul unei cariere de aproape 40 de ani, Nicu Alifantis a lansat peste 15 albume, a compus muzica pentru numeroase reprezentații teatrale și a susținut mai mult de 4500 de concerte), Alexandru Andrieș, Andrei Păunescu & trupa Totuși, Florin Săsărman (care a avut, ca de obicei, un segment cu colinde), Walter Ghicolescu (care și-a lansat un disc). Marți - Ducu Bertzi, Victor Socaciu (care și-a legat destinul de muzica folk încă de la mijlocul anilor '70, cu o carieră de peste 35 de ani, fiind cel care a inițiat acest festival), Ada Milea, Vali Șerban, Cătălin Stepa (fratele regretatei Tatiana Stepa). Miercuri - Vasile Șeicaru, Evandro Rosetti (care revine la București după mult timp), Doru Stănculescu, Adrian Ivanițchi, Adrian Sărmășan.

Evident, o droaie de vedete; totuși, parcă prețul biletelor a fost cam mare, chiar dacă iubitorii acestui gen

au avut șansa să achiziționeze bilete cu 25% reducere - prețul unui bilet pentru o zi a fost de 80 lei, iar un abonament pentru toate cele trei zile a fost de 200 lei. Festivalul rămâne un reper al mișcării folk autohtone.

“Ziua de Mâine” - VIII

În toamna anului 2005, în luna octombrie, vechiul folkist Vali Șerban și câțiva prieteni de la Consiliul Județean (președinte - Ion Dumitrel) au pus la cale prima ediție a Festivalului-Concurs Național de Muzică Folk “Ziua de Mâine”. Titlul festivalului era inspirat de emisiunea radiofonică a lui Vali Șerban, care se cheama chiar așa: Ziua de Mâine. Acesta, devenit prezentator și directorul Festivalului-concurs declara: “Proiectul „Ziua de Mâine” încearcă să ducă dragostea și profunzimea acolo unde sunt așteptate: în sufletul oamenilor”.

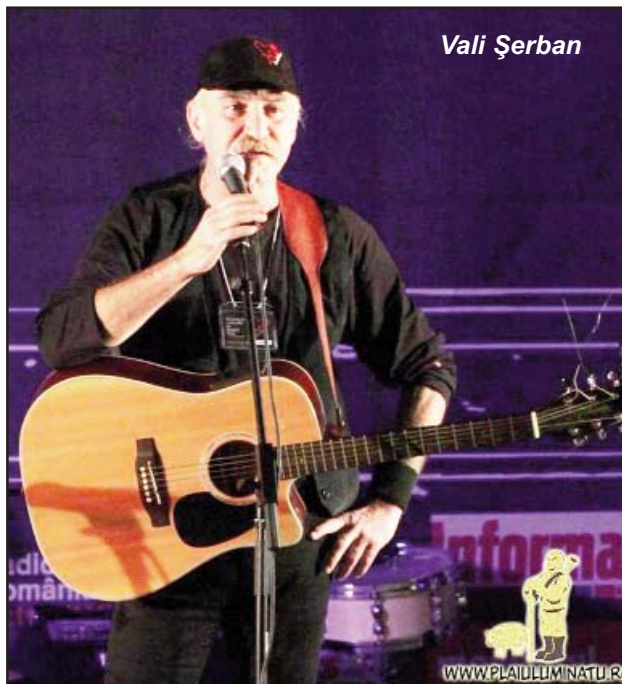
Ajuns, deja, la ediția a VIII-a, Festivalul-Concurs de Muzică Folk „Ziua de Mâine” este o mândrie a județului Alba, fiind, de fapt, o marcă înregistrată a Consiliului Județean Alba, în organizarea căruia se află. Cea mai bună mărturie pentru succesul cel puțin local al festivalului o oferă, ca în fiecare an, vânzarea tuturor biletelor. Cât despre ecoul național al festivalului, este, poate, suficient să spunem că de-a lungul ultimelor ediții, cea mai auzită apreciere a venit din partea numelor mari din folk. Au fost cei care au descris festivalul ca având cel mai convingător concept și cea mai frumoasă desfășurare dintre toate festivalurile de profil din țară.

Fără îndoială festivalul albaulian a ajuns la o maturitate, la un grad de rafinament. A împlinit, deci, opt ani. De 8 ani de zile fiecare toamnă aduce la Alba Iulia numele mari din folkul românesc. E vârsta unei maturizări, ceea ce s-a remarcat în „schimbarea la față” a programului de festival, care implică mai multe locații și mai multe evenimente. Care, deși nu sunt toate din lumea folkului, extind festivalul înspre un fenomen cultural cu ecouri atât în comunitatea română a cântăreților de folk, cât și în conștiința publicului larg. Vorbim de spectacole de poezie, de conferințe pe teme din lumea folkului, de lansări de carte și de albume folk, de concurs folk și, bineînțeles, de recitaluri.

În fiecare dimineață de festival, la Art Café Downtown, începe ziua cu tradiționala „Cafea cu folk”, în compania artiștilor, a concurenților și a juriului de specialitate, lansări de albume folk și lansări de carte.

Apoi, are loc tradiționalul concurs de folk între cei 10 cantautori tineri, admiși dintre mulții aplicanți, în urma preselecției pe... internet. Laureții "Ziua de Mâine", ed. a VIII-a, Alba Iulia, 2012: Premiul I – Cosmin Vaman din Bacău, Premiul II – grupul "Punct și virgulă" din Cluj-Napoca, Premiul III – Adela Tițescu din Păulești, județul Prahova, Premiul special al Consiliului Județean Alba – Petre Ancuța din Tg. Jiu, Premiul de popularitate – grupul "Icarus" din Săveni, județul Botoșani, Premiul Radio Reîntregirea – Laura Todică din Alba Iulia, Premiul Radio România Actualități – Claudia Ciobanu și Dan Cristi Ioniță din Cluj-Napoca, Premiul www.folkalba.ro – Laura Todică (concursul online "www.folkalba.ro", aflat la cea de-a treia ediție, a desemnat melodia ce va întruni cele mai multe voturi din partea publicului. În cadrul Galei Laureților concurentul cu cele mai multe voturi a primit acest premiu).

Au urmat, apoi, recitalurile „veteranilor”, adică ale celor mai valoroși autori de muzică folk români. Sunt personalități cărora li se datorează istoria ultimelor decenii de folk din România. Vineri - Alexandra Andrei, tânără cantautoare din Negrești, care a câștigat, în 2011, Marele Premiu, Marius Matache & Folkband

Vali Șerban

Imperfect, Daniel Iancu, Mircea Baniciu cu Vladi Cnejevici & Teo Boar; Sâmbătă - Nicu Alifantis și invitații săi - Răzvan Mirică, Virgil Popescu, Grupul vocal Jazzappella, Grupul cameral D'ACORD din Sibiu, în

recitalul "Simphonico".

Sâmbătă - Lansarea cărții de poezii ORICINE ORICUM – ORICUM ORICINE, autori: Adrian Puiuț și Stelian Petrescu. Concurs de muzică folk - Casa de Cultură a Studenților, apoi concert: Țapinarii, Ovidiu Mihăilescu. Casa de Cultură a Sindicatelor - Vali Șerban & Ziua de Mâine, Alina Manole, Alexandru Andrieș - pentru prima oară, un muzician special, foarte pretențios, care nu cântă oriunde și oricând, apoi: la Spațiile Ryma – Afterparty - concerte Plus Noi, Tică Lumânare – grupul Karma, Claudiu Aftimescu, Iulian Timar. Duminică - Lansare

carte de poezie: "OPEN DE DOR", autor Ioan Mateciuc. La Casa Sindicatelor - Gala Laureatilor, recitaluri Adrian Ivanițchi, Florin Săsărman & Alexandru Filip, Ducu Bertzi & Mihai Neniță și No Mads, Paula Seling.

Concluzie evidentă - folk, teatru, poezie, concurs, premii: „Ziua de Mâine”, o marcă de prestigiu.

Gabi MATEI

Album în stil italian

Sanda LICIU

Flavia Francesca - Talentata interpretă de muzică ușoară Flavia Stoica are, așa cum am mai scris, o promițătoare carieră internațională, fiind extrem de apreciată îndeosebi în Italia, unde activează sub numele de scenă Flavia Francesca. Peste puțină vreme îi va apărea în Peninsula cel de-al doilea album, "Un grande amore non finisce mai", ce conține zece melodii scrise special pentru ea de renumiți compozitori italieni. Versurile aparțin renumitului poet napolitan Luciano Somma, un artist de mare valoare spirituală, el fiind

de fapt cel care, cucerit de muzicalitatea Flaviei, i-a acordat toată încrederea și i-a propus acest proiect ambițios, desfășurat sub egida casei de producție "Italian Way Music", condusă de John Tosso-Milano. Această casă de producție are în plan și o colaborare cu Ovidiu Komornyik și casa sa de discuri, "Ovo Music", proiectul comun Flavia-Ovidiu urmînd a fi finalizat în cursul primăverii. Să ne amintim că Flavia Francesca Stoica a fost una dintre vedetele aplaudate călduros la prima ediție a Galei Ovo Music, din 2011. Cum Italia o solicită tot mai mult, în mai artista

este invitată la televiziunile din Roma. Pentru noi, este cea mai mare bucurie să aflăm că artiștii români se impun peste hotare prin propriile calități artistice și nu prin

stratageme comerciale, de management!

DorDeDuh

După 15 de existență unitară, din valoroasa formație timișoreană Negură Bunget se desprinde ramura DorDeDuh, semnificând năzuința spre spirit. Și acesta este tot proiectul lui Edmond (Hupogrammos), așadar continuă practicarea unui stil aparte, black

metal cu instrumente tradiționale și cuvinte arhaice, el fiind și compozitor și producător alături de Sol Faur.

Primul album al formației este dublu (un disc cu piese noi, celălalt cu două creații din 2010 și a treia din 2012), apărut în condiții tehnice și grafice excepționale, unice în peisajul nostru muzical (deși, de dragul designului, textele bookletului sunt greu de descifrat). Albumul a fost înregistrat în studioul Consonance de către Edmond (voc, ch, clav, dulcimer, tulnic), Sol Faur (chitare, claviaturi, dulcimer, b. voc), Flavius (bass, toacă), Ovidiu (baterie), Sergio Ponti (component italian, percuție), Gallalin (dulcimer), Alin Drimuș (fluire, caval), Mădălin Luca (nai).

O experiență sonică care intrigă chiar și pe cunoscători, un melanj îndrăzneț de stiluri, de o forță incontestabilă - ne bucurăm că mai există muzicieni care caută neîncetat și merg pe căi nebătătorite.

Ciprian Istrate: „Din Ardealul meu cel sfânt”

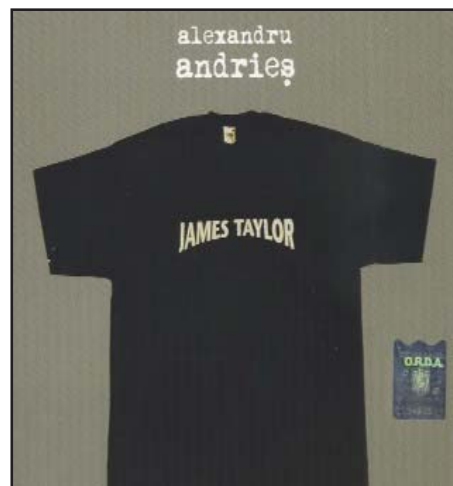
Absolut emoționant acest album editat de casa „Libris” din Brașov și în care cunoscutul interpret mureșean Ciprian Istrate se apropie cu talent real de interpretările vibrante ale lui Nicolae Furdui Iancu (de altfel, pe CD-ul de față acompaniamentul este asigurat de formația rapsodului din Alba, „Crai nou”). Este vorba de cântece care ridică în picioare, an de an, miile de spectatori de la „Zilele Chiherului”, unde primarul Emanoil Hurdugaci l-a invitat inclusiv în ipostaza de moderator. Și cum să nu fie așa, când este vorba de „Așa-i românul”, „Noi suntem români”, „Măi Ardeal, Ardeal, Ardeal”, „Frunzuliță mândră de stejar”, „Hai

să-ntindem hora mare” sau „Pe Câmpia Libertății”? Cum inspirat scrie Doru Munteanu: „Apariția pe piața muzicală a unui album intitulat „Din Ardealul meu cel sfânt”, sub genericul „Cântece patriotice ardelenesti”, e de natură să-i îngrijoreze pe „puritanii doctrinelor internaționaliste”. Pentru noi, transilvănenii, care am crescut de generații cu asemenea melodii, ele sunt, dacă vreți, și cântecele noastre de leagăn, îngânate lângă candela ce străjuia sufletul românesc”.

Alexandru Andrieș: „JT”

James Taylor este unul din marii cantautori americani, născut în 1948 și distins cu 5 premii Grammy. La noi este mai puțin prizat (piese mai cunoscute „You’ve Got a Friend” - de fapt un cover!, „Fire and Rain”, „Sweet Baby James”), deși are statut de monument, după o carieră cu succes prin anii ‘70, coborâșuri și reinventări în anii ‘90. După Dylan și Beatles, Andrieș avea de mult în proiect un album James Taylor cu versuri românești, intitulat chiar JT, ca și un album din 1977 al americanului. Cantautorul a reușit să stea aproape de linia originală a textelor - Cu ochii închiși („Close Your Eyes”), Blues isteric („Angry Blues”), Blocaj rutier („Traffic Jam”), etc. - obținute prin amabilitatea EMI music publishing România. Este un album ceva mai acustic ca de obicei, cu percuții în loc de tobe și în general în direcția atmosferei originalelor. Andrieș (voce, chitară, pian electric) a apelat la câțiva colaboratori constanți dar și la unii noi - Berti Barbera - muzicuță, kazoo, Radu Bânzaru - voce, Dan Byron - voce, flaut, Cristian Soleanu - saxofon,

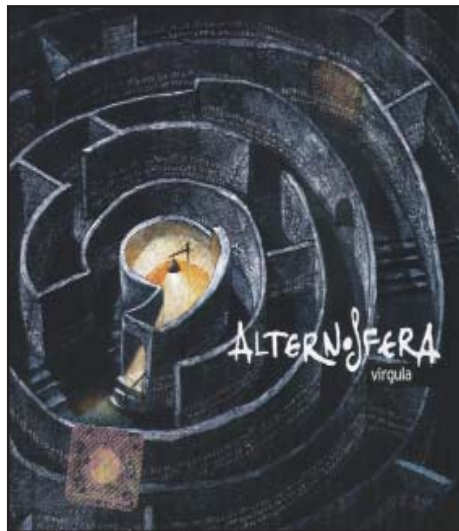

Alexandru Gorneanu - violoncel, Eugen Caminschi - chitară, Sorin Romanescu - chitară, Dan Georgescu - bass, percuții, trompetă, Sergiu Mitrofan -

glockenspiel, Ioana Mîntulescu - voce, Victor Panfilov - percuții. Versuri în limba română, desene și grafică - Alexandru Andrieș (black crow music productions), producători muzicali - Alexandru Andrieș, Maria Ioana Mîntulescu, Victor Panfilov. Îi sunt alături ca de obicei Victor Panfilov (maestru de sunet, înregistrări, mixaje, mastering) și A&A Records (manufacturare, distribuție). Artist complex, Alexandru Andrieș ne dovedește încă o dată capacitatea sa de a adapta cu har muzicile altora, oferindu-ne în final sonorități extrem de personale.

Alternosfera: „Virgula”

Formație de rock alternativ, din Chișinău - Republica Moldova fondată în 1998 de doi prieteni liceeni. Pe parcursul anilor, formația și-a schimbat formula, având în prezent doar 2 persoane din formula inițială, Marcel și Marin.

Componenta îi cuprinde pe Marcel Bostan - voce, clape; Anatolie Pugaci - tobe, Victor Coșparmac - bas, Sergiu Aladin - chitară, clape; Marin Nicoară - chitară, clape.

Primul album a fost „Orașul 511” - 2005, iar denumirea albumului provine de la garajul nr. 511, unde formația își avea sala de repetiție, cu hitul “Wamintirile”. Cel

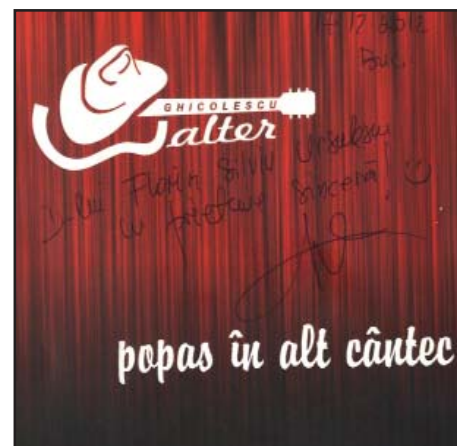
de-al 2-lea album al formației, “Visători cu plumb în ochi sau ultima scrisoare pentru femeia nordică” - 2007. Prin acest album Alternosfera a vrut să pună punct perioadei romantismului liric în creația sa. În 2008 - EP-ul “Flori din groapa Marianelor”. “Virgula” reprezintă prima parte dintr-un triptic conceptual al formației Alternosfera, numit ePlsodia, ce cuprinde 3 CD-uri: „Virgula”, „3” și „14”. Chintesența tripticului ePlsodia gravitează în jurul celei mai importante și celebre constante matematice, PI. Virgula separă și unește în același timp întregul de fracționar, raționalul de irațional, realitatea de vis. Singles extrase - „Aruncă-mi”, „Două Eve”.

Alternosfera practică un rock alternativ melodic, cu claviaturi (pian clasic), care imprimă linia melodică. Versurile sunt de cele mai multe ori de dragoste, având însă și conotații sociale sau politice. Ca sound, Alternosfera este unică în momentul de față pe piața muzicală basarabeană, contextul lor de influențe variind de la anii '80 la rockul alternativ al Seattle-ului anilor '90. Remarcabil este faptul că textele sunt într-o română poetică, aparte, în timp de multe formații din România apelează numai la engleză. Este unul din atu-urile care au făcut, alături de sonoritatea inedită, ca popularitatea grupului să crească neîncetat, iar sălile să fie pline la spectacolele sale.

Walter Ghicolescu: „Popas în alt cântec”

Plecat din Călărași, este absolvent al Politehnicii București, dar și al Facultății de Matematică-Informatică, la Universitatea „Al.I. Cuza” din Iași, acum fiind constănțean și angajat cu jumătate de normă la catedra de matematică a Școlii cu clase I-VIII „Bogdan

Petricicu Hașdeu”. Mai mult, susține cursuri de chitară cu numeroși copii, în mod organizat și regulat. Remarcat la concursurile de gen, are un prim album - Frânturi de suflet, punct și de la capăt - și câteva singles - Cântec deplin, Vacanța în dragoste, Nu mă vei uita, Prefață, Scrisori către mama. Acest album apărut la MHO conține 12 piese, dintre care doar două au versuri proprii. Desprindem din prezentarea discului: Dacă Punct și de la capăt era autobiografic prin multele încercări rimate pe cont propriu, piesele acestui Popas în alt cântec au texte fie cu o valoare apriori dovedită (Telefon peste moarte, Popas în alt cântec), fie care participă cu succes la un melanj inedit între ritmurile interioarelor de folkist și versul contemporan-pe cât de anonim, pe atât de magic în conținut (Cântec pentru neuitare, Așteptare, Păcat,

Prezent retro). Singur pe drum și Vacanța în dragoste sunt piese care păstrează linia începutului muzical al lui Walter, cu versuri proprii a căror valoare implicită datorează categoric mult orchestrației și temei melodice. Cu umor, Walter declară: Nu sunt cel mai bun folkist din țară, nu sunt nici cel mai bun profesor de matematică din țară, dar cu siguranță sunt cel mai bun folkist dintre profesorii de matematică și cel mai bun profesor de matematică dintre folkști.

Cronici de
Florin-Silviu URSULESCU

Povești americane... cu cântec! (III)

Doru IONESCU

Cu precizarea că în fiecare sâmbătă, de la ora 19.30, TVR Internațional difuzează aceste emisiuni (vizibile live sau înregistrate, pe www.tvrplus.ro, sub titlatura "Lumea și noi"), iată alți câțiva muzicieni români, din mai multe generații și genuri, în încercarea de a le restitui, fie și doar în jumătate de oră, traseul în carieră, de multe ori necunoscut publicului larg.

Emisiunea din 9 februarie nu putea să rateze omagiul adus lui **Sabin Păutza**, vreme de peste 22 de ani dirijorul Orchestrei Simfonice din Plainfield (cea mai veche Filarmonică din New Jersey), acolo unde se va fi aflat și unde va fi fost sărbătorit cu o zi înainte, la împlinirea vârstei de 70 de ani! Celebru cadru universitar la Conservatorul ieșean, dirijând la Filarmonica Moldova ori corala Animosi, compunând deopotrivă în registrul coral, simfonic, jazz și pop, maestrul a preferat libertatea în 1984. În America este

Sabin Păutza

respectat deopotrivă pentru misele compuse (așa și-a continuat, în prima fază, cariera), dar și pentru Concertul pentru saxofon ori Sinfonietta care i se cântă peste tot în lume. După 1990 a revenit în țară din ce în ce mai des, ajungând să colaboreze cu toate Filarmonicile... și să se restabilească la Reșița, în casa natală. În primăvară, maestrul va fi sărbătorit și în țară și, de asemenea, va participa la aniversarea Madrigalului!

Pe **Mihai Chirilov** l-am descoperit cu sprijinul chitaristului Radu Goldiș în zona Los Angeles, acolo unde cei doi au și încins un jam session ca pe vremuri. Pianist de jazz (a studiat cu regretatul Jancy Korossy), a acompaniat-o la începuturi pe Aura Urziceanu, conducând în paralel propriu-i grup (cu Sorin Movileanu și Victor Negoescu, printre alții). A cântat mult (și a orchestrat) pentru formațiile de la Radio și Electrecord... până când a plecat din țară, în 1978. Cu puțin noroc a putut imediat să cânte, la invitația lui Nino Pascalini, chitaristul lui Eugen Ciceu. Mai apoi s-a specializat în calculatoare, dar tot muzica i-a rămas cel mai aproape (cu Radu și Attila a format un trio care se însoțea cu diverși soliști români, de la Margareta Pâslaru și Dan Spătaru la Corina Chiriac și Horia Moculescu).

REVISTĂ LUNARĂ EDITATĂ DE U.C.M.R.

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactori:

Mihai COSMA

Octavian URSULESCU

Editorialist: Liviu DANCEANU

Șef de producție: Costin ASLAM

Semnează în acest număr:

Loredana BALTAZAR, Al. I. BĂDULESCU,
Grigore CONSTANTINESCU, Viorel COSMA,
Cleopatra DAVID, Anca FLOREA, Andra FRĂȚILĂ,
Oana GEORGESCU, Doru IONESCU,
Madeleine KARACĂȘIAN, Florian LUNGU, Doina MOGA,
Diana MURĂȘAN, Irina NIȚU, Mariana POPESCU,
Valentina SANDU-DEDIŪ, Ioana Iulia ȘINCA,
Mircea ȘTEFĂNESCU, Florin-Silviu URSULESCU,
Marin VOICAN-GHIOROIU, Irina ZLOTEA

www.ucmr.org.ro

Adresa redacției: București, Calea Victoriei 141, sect.1,
010071, România. Tel./Fax: +40-21-312.98.67

E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - ERICOM PRINT SRL

TEL: 021-410.64.88

ISSN: 1220-742x

Plecat din România în 1989, bateristul **Liviu Pop** trăiește astăzi (când nu se află în turneu) în Hartford, Connecticut. Și la fel ar fi făcut și după Revoluția Română. Adică să brăzdeze America în lung și-n lat acompaniind artiști cu un cuvânt de spus în istoria muzicii tradiționale americane. Cu unii a venit și în România, la Sighișoara Blues Festival (Debbie Davies, Lucky Peterson, Lil' Dave Thompson, Diane Blue & Roberto Morbioli, Chris Tofield, Murali Coryell). Mie personal, însă, cel mai mult mi-a plăcut să-l filmez cu un proiect solo, Sonic Play, în care Liviu experimentează un jam session constând în suprapunerea tobelor sale (în discotecă) peste piese electro. Nici colaborările sale cu românii (în primul rând Raul Kușak) nu-s de trecut cu vederea..

Val Popescu, acum rezident în San Diego, este de profesie inginer în electronică (cu invenții în IT și telefonie celulară). A plecat din România în 1977, după ce a fost chitaristul uneia din primele trupe beat autohtone, Cometele. Așadar o ediție cu imagini inedite, inclusiv de automobilism, motociclism și turism în Valea Morții.